

شهریور ۱۴۰۱  
مسلسل: ۱۸۴۰۸

**مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی  
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:  
۱۷. استان یزد (ویرایش نخست)**





مرکز پژوهش‌ها  
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۴۰۸

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

**عنوان گزارش:** مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸: ۱۷. استان یزد (ویرایش نخست)

**نام دفتر:** مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد منطقه‌ای و بین‌الملل)

**تهیه و تدوین:** زهرا ذاکری

**همکاران:** مجتبی اسفندیاری، نگار اکبری

**مدیر مطالعه:** سیدجعفر حسینی

**ناظران علمی:** فرشاد مؤمنی، حسین غلامرضانژاد، علی اصغر بانویی، موسی شهبازی، سیدمحسن

علوی‌منش، سیدعلی روحانی

**اظهار نظر کنندگان:** حمید فصیحی، سید محمدمبین اخوت علویان، عاطفه جلالی موسوی

**واژه‌های کلیدی:**

۱. توسعه

۲. توسعه منطقه‌ای

۳. طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

۴. استان یزد



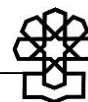
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۶/۱۵

## به نام خدا

### فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۵	مقدمه.....
۶	۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه.....
۶	۱-۱. مفاهیم.....
۸	۱-۲. پایه‌های آماری.....
۹	۱-۳. روش مطالعه.....
۱۲	۱-۴. محدودیت‌های مطالعه.....
۱۳	۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در سال ۱۳۹۸.....
۱۴	۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد.....
۱۴	۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب امور.....
۱۷	۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب فصل.....
۲۰	۲-۱-۳. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب برنامه.....
۲۳	۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در سطح شهرستان‌های استان.....
۲۸	۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد.....
۳۲	۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب اعتبار پروژه.....
۳۶	جمع‌بندی و پیشنهادات.....
۳۹	پیوست‌ها.....
۳۹	پیوست ۱.....
۴۱	پیوست ۲.....
۴۵	منابع و مآخذ.....





مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی  
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:  
۱۷. استان یزد (ویرایش نخست)

چکیده

تصویب طرح‌های آمایش استانی در اسفندماه سال ۱۳۹۹ و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پُررنگ ساخته است که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های انجام شده یا درحال اجرا از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای در استان‌ها، در راستای پیشنهادها و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ از آنجا که پروژه‌های جاری در بودجه‌های عمرانی استان‌ها قبل از تدوین اسناد آمایش تعریف شده‌اند، لذا می‌توان گفت اسناد آمایش حداقل تا سال ۱۴۰۰ نقشی در ایجاد پروژه‌های عمرانی جاری استان‌ها نداشته‌اند.

اما پاسخ به این سؤال که آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر، می‌تواند در راستای تخصیص بهینه منابع مالی کشور مؤثر باشد. به عبارت دیگر در صورتی که بتوان با عنایت به دستاوردهای اسناد آمایش استانی و ملی، اولویت‌بندی مشخصی برای توسعه هر استان ارائه و درنهایت تخصیص اعتبارات را معطوف بر اولویت‌های مذکور نمود، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای پیش‌بینی شده برای هر استان بیشتر خواهد بود.

به این ترتیب در مطالعه حاضر به‌عنوان گام نخست، شفافیت طرح‌های عمرانی استان مورد توجه قرار گرفته است؛ شفافیتی که تاکنون درخصوص پروژه‌های عمرانی استان‌ها تا بدین حد صورت نگرفته و ازسوی دیگر می‌تواند بستر مناسبی برای مقابله با مفاسد احتمالی در این زمینه نیز باشد.

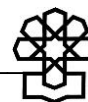
به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق طرح‌های عمرانی استان‌ها از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه» در سطح استان و شهرستان‌های مربوطه می‌تواند تصویر قابل اتکایی از وضع موجود ارائه دهد و درنهایت امکان پاسخ به سؤال فوق را از طریق انجام مطالعات تکمیلی فراهم کند.

ازسوی دیگر مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

در ادامه مهم‌ترین دستاوردهای مطالعه حاضر در ارتباط با طرح‌های عمرانی استان یزد در سال ۱۳۹۸

## ارائه شده است:

- استان یزد در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۸۱۴ پروژه فعال در قالب ۳۳۱ طرح عمرانی داشته که قدیمی‌ترین آنها از سال ۱۳۶۹ آغاز شده است.
- طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۲ فصل و ۷۴ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند.
- مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های مذکور در حدود ۳۳/۲ هزار میلیارد ریال می‌باشد.
- در مجموع، ۵۷/۲ درصد از اعتبارات یادشده (حدود ۱۹ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است.
- متوسط عمر پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان معادل ۵/۵ سال بوده است.
- «امور اقتصادی» با ۳۰/۳ درصد سهم و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» با ۱۷/۷ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.
- «امور اقتصادی» با ۵۹/۲ درصد سهم و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» با ۱۵/۳ درصد سهم، در مجموع حدود ۷۵ درصد منابع تخصیص داده شده به پروژه‌های عمرانی استان را جذب نموده‌اند.
- برمبنای فصول، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی»، «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» و «آموزش و پرورش عمومی» به ترتیب با ۱۷/۱ درصد، ۱۰/۴ درصد و ۱۰/۱ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.
- فصول «انرژی»، «منابع آب» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با اختصاص ۳۵/۵ درصد، ۱۵/۹ درصد و ۱۰/۶ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند.
- دو برنامه «توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای (فصل حمل‌ونقل - امور اقتصادی)» و «تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها را داشته‌اند.
- دو برنامه «توسعه امور برق (فصل انرژی - امور اقتصادی)» و «تأمین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به خود اختصاص داده‌اند.
- ۶۱ برنامه عمرانی استان، علی‌رغم دربرگرفتن ۱۱۲۴ پروژه، معادل ۶۲ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۱۸/۶ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند.
- ۵۱ برنامه از ۶۱ برنامه یادشده، هریک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰/۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را جذب نموده‌اند.
- پروژه‌های «سطح استان» که در سطح چند شهرستان اجرا شده‌اند، علی‌رغم برخورداری از سهم ۶/۹ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۴۶/۳ درصد سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را جذب نموده‌اند؛ پس از پروژه‌های یادشده، شهرستان «یزد» به‌عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۱۱/۹ درصدی از تعداد پروژه‌ها، با سهم ۱۶/۳ درصدی از اعتبارات تخصیص‌یافته، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص استان را در میان سایر شهرستان‌ها داشته است. با وجود این، عدم تعادل قابل توجهی میان شهرستان‌های استان،



مشاهده نمی‌گردد.

• به‌طور کلی وضعیت شاخص درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سطح شهرستان‌های استان یزد، چندان نامساعد نیست. از این منظر، پروژه‌های شهرستان‌های «خاتم»، «یزد»، «میبد» و «اشکذر» به ترتیب ۷۳/۲ درصد، ۶۸/۶ درصد، ۵۸/۵ درصد و ۵۸/۱ درصد از منابع مورد نیاز را جذب نموده‌اند و نسبت به سایر شهرستان‌ها در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند.

• شهرستان‌های «ابركوه» و «بهباد» به ترتیب با ۴۶/۲ درصد و ۴۸ درصد تخصیص اعتبار، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند.

• ۲۳/۶ درصد پروژه‌های عمرانی استان یزد، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۵/۸ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۱۶/۹ درصد آنها، «متوسط» است و درنهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۳ و ۰/۷ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

در مطالعه حاضر به منظور طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان یزد از دو ماتریس «عمر - درصد تخصیص» و «اندازه - اولویت» بهره گرفته و درنهایت مبتنی بر دو ماتریس مذکور اولویت‌بندی مشخصی جهت مواجهه با پروژه‌های مذکور ارائه شده است. در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

- طبقه یک: پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)
  - طبقه دو: پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)
  - طبقه سه: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)
  - طبقه چهار: پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)
  - طبقه پنج: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)
- براساس طبقه‌بندی فوق ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان تشکیل و نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص با اولویت‌بندی پنج‌گانه زیر تبیین شده است:

**الف) اولویت ۱: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

ویژگی: چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

**(ب) اولویت ۲: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

- ویژگی: به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- اتمام یا اصلاح پروژه.

**(ج) اولویت ۳: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

- ویژگی: از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند و به اتمام رسیدن آنها در افق کوتاه‌مدت محتمل است.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- تخصیص اعتبار باقی‌مانده و اتمام پروژه.

**(د) اولویت ۴: طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر****متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)**

- ویژگی: شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

**(ه) اولویت ۵: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)**

- ویژگی: هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی.

اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما با توجه به تخصیص کم و گاه طول عمر بالای طرح‌های مستمر (نظیر تعمیر و نگهداری)، به نظر می‌رسد واکاوی دقیق تمامی پروژه‌های عمرانی اعم از مستمر و غیرمستمر و انتخاب نحوه صحیح مواجهه با آنها از ضرورت بالایی برخوردار است. در ادامه مهم‌ترین نکات حاصل از اولویت‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان یزد براساس متدولوژی فوق‌الذکر ارائه می‌شود:

- در میان ۱۷ پروژه‌ای که براساس ماتریس عمر - درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه عمده پروژه‌ها «کوچک» است؛ لذا اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان است.



- پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند.
  - پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند.
  - بیش از ۸۳ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آنها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.
  - بالغ بر ۸۰ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که ۵۷/۲ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، «کوچک» یا «بسیار کوچک» می‌باشند.
  - با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آنها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» یا «بسیار کوچک» هستند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آنها، کمتر از ۱ میلیارد تومان است.
- شایان ذکر است تمامی مطالب و تحلیل‌های ارائه شده در گزارش حاضر به دلیل عدم ارائه گزارش‌های عملکرد و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس تخصیص ریالی ارائه شده‌اند.

## مقدمه

پیوند میان برنامه‌ریزی فضایی کلان با طرح‌ها و پروژه‌های عملیاتی و متعاقب آن امکان‌سنجی، برآورد و تأمین اعتبارات آنها، همواره از عمده چالش‌های کشور بوده است. از طرفی طرح آمایش سرزمین به‌عنوان داعیه‌دار برنامه‌ریزی فضایی کشور همواره در مرحله تهیه و تصویب جا مانده و به جرئت می‌توان گفت طرح‌های آمایش سرزمین تهیه شده (اقدامات ناقص انجام شده در سال‌های برنامه سوم توسعه به بعد)، هیچ‌گاه نتوانستند آن‌طور که انتظار می‌رفت اجرایی شده یا در طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی کشور به‌عنوان سند فرادست، تأثیرگذار باشند.

در سال‌های اخیر تهیه و تصویب طرح‌های آمایش استانی و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پُررنگ ساخته که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی جاری کشور، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر؟ برای پاسخ به این سؤال نیاز است قوانین بودجه و طرح‌های آمایش به تفکیک هر استان و با دقت کامل مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا بتوان میزان ارتباط این دو را ارزیابی کرد.

با فرض این موضوع که قانون بودجه باید با منطق مشخص و قابل دفاع، تخصیص بودجه را انجام دهد؛ به‌نظر می‌رسد میزان اعتبارات توزیع شده و تخصیص یافته به استان‌ها (فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد

قانون بودجه) باید با نیاز، عملکرد و شرایط استان همچنین با رویکرد و هدف قانون، ارتباط معناداری برقرار کند.<sup>۱</sup> از سوی دیگر، موضوع شفافیت میزان اعتبارات تخصیص یافته به استان‌ها اگرچه به احتمال زیاد باید به تفصیل در دستگاه‌های اجرایی مربوطه یا دفاتر موضوعی سازمان برنامه و بودجه کشور یا سازمان‌های استانی آن وجود داشته باشد، لکن در قوانین بودجه‌ای که در اختیار جامعه مخاطب قرار می‌گیرد، قابل ردیابی نیست.<sup>۲</sup> این نارسایی در قوانین بودجه، می‌تواند ناشی از دو عامل باشد:

- اطلاعات در قانون بودجه قابل تشخیص بوده و فقط از نظر ارائه شکلی در جداول، تفکیک استانی آن موجود نیست.  
- اعتبارات از هر دو لحاظ ماهوی و شکلی، قابلیت شناسایی استانی را ندارند.  
همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، بی‌تردید کشف و برقراری ارتباطات منطقی بودجه سالیانه با برنامه‌های توسعه کشور، هم از بابت ماهیت بودجه‌ریزی و هم از جنبه شفافیت، چالشی اساسی است.  
فرایند شفاف‌سازی منابع تخصیص یافته را می‌توان با توجه به اطلاعات در دسترس قوانین بودجه و با تحلیل توزیع استانی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آغاز کرد. شایان توجه است کشف رابطه معنادار میان عوامل برنامه‌ریزی فضایی (مخصوصاً طرح‌های آمایشی) و اجزای بودجه (به‌ویژه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) در سطح استان‌ها، نیازمند مطالعات جداگانه است که در آینده در دستور کار قرار خواهد گرفت.  
با این مقدمه، برای شفاف‌سازی ساختار طرح‌های عمرانی استانی در مطالعه حاضر، ابتدا پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین شده و در ادامه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه»، مورد واکاوی قرار گرفته و در نهایت جمع‌بندی گزارش ارائه شده است.

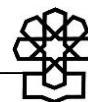
### ۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه

در این قسمت از مطالعه به تبیین مفاهیم اساسی پیرامون طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخته و سپس، پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین می‌شود.

#### ۱-۱. مفاهیم<sup>۳</sup>

طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه،<sup>۴</sup> «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» به مجموعه عملیات و خدمات مشخصی اطلاق می‌شود که براساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، اجتماعی توسط دستگاه اجرایی، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به‌صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای، اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

۱. این ارتباط باید از ذهن و رابطه تصمیم‌گیران به دور بوده و قابل تشخیص، تبیین و درک برای جامعه کارشناسی و بهره‌بردار باشد.  
۲. از یک جنبه می‌توان متصور شد که دولت و به تبع آن سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌عنوان تدوین‌کننده لایحه و مجری قوانین بودجه که اختیار تام در نحوه ارائه این قوانین را براساس قانون اساسی داراست) به این نوع تفکیک در قوانین بودجه قائل نبوده و آن را جزء وظایف خود تلقی می‌کند.  
۳. مطالب این بخش از گزارش مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری باعنوان «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای سامان‌دهی»، ۱۴۰۰ اخذ شده است.  
۴. قانون برنامه و بودجه، مصوب سال ۱۳۵۱.



طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ابعاد مختلف قابل طبقه‌بندی‌اند، به طوری که از بُعد مقیاس، به دو دسته «طرح‌های ملی» و «طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق)»، از بُعد ماهیت، به دو گروه «مستمر» و «غیرمستمر» و از بُعد نوع طرح، به انواع «احداث»، «توسعه»، «مرمت» و غیره تقسیم می‌شوند.

**– طرح‌های ملی،** طرح‌هایی هستند که جنبه استراتژیک داشته و از لحاظ سرمایه‌گذاری، بزرگ و از نظر تکنولوژی، پیچیده بوده و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود.

**– طرح‌های ملی استانی شده،** مجموعه‌ای از طرح‌های ملی هستند که در پیوست (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند.

**– طرح‌های مستمر و غیرمستمر،** طرح‌های پیوست (۱) قانون بودجه از بُعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) که بیشتر ماهیت تعمیر و نگهداری و تأمین تجهیزات دارند، تقسیم می‌شوند. (فصیحی، ۱۴۰۰)

طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در پیوست (۱) قانون بودجه، بدین ترتیب است که هر طرح در ذیل یک برنامه و هر برنامه در ذیل یک فصل و هر فصل در ذیل یکی از امور ۱۰ گانه جای می‌گیرد. اطلاعات تکمیلی هر طرح شامل تعداد پروژه، شرح عملیات، میزان پیشرفت فیزیکی و ریالی و سایر اطلاعات مالی و نظارتی در موافقتنامه‌ای که به نام هر طرح پیش‌بینی شده ارائه می‌شود. موافقتنامه عقدی است حقوقی - فنی و مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر سازمان برنامه و بودجه به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات، اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد.

**– موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از تعدادی فرم و ضمیمه تشکیل می‌شود.** به طوری که در فرم (۱) به خلاصه طرح، در فرم (۲) به گزارش توجیهی طرح، در فرم (۳) به منابع تأمین اعتبار هر پروژه ذیل طرح، در فرم (۴) به اعتبارات برحسب فصول سرمایه‌گذاری، در فرم (۵) به خلاصه پروژه‌ها و در فرم ضمیمه (۲) به میزان و نوع سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به تفکیک تأمین منابع (عمومی و داخلی) شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اشاره می‌شود.

طبق دستورالعمل اجرایی ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، کارگروه استانی ماده (۲۳)، وظیفه بررسی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سطح استان را برعهده دارد و تصویب نهایی آن برعهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

کمیسیون و کارگروه استانی برای عمل به ماده (۲۳) قانون مذکور ایجاد شده است. طبق بند «الف» این ماده، عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. (فصیحی، ۱۴۰۰)

## ۱-۲. پایه‌های آماری

بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط «معاونت امور استان‌ها و مناطق سازمان برنامه و بودجه کشور»، به‌طور کلی تأمین اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در سطح استان‌ها می‌تواند از محل منابع بودجه‌ای و غیربودجه‌ای تأمین شود.<sup>۱</sup> همان‌طور که بیان شد در بودجه‌های سنواتی منابع و مصارف به دو بخش ملی و استانی تقسیم می‌گردد که منظور از مصارف استانی، اعتبارات تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌هاست که در جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه لحاظ می‌شود. فارغ از ابهام‌های مختلف در بودجه و نحوه عملکرد آن، یکی از ابهام‌های اصلی بودجه را می‌توان نحوه توزیع اعتبار هر یک از استان‌ها دانست. زیرا اعتبارات توزیعی استان‌ها به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد محدود نمی‌شود؛ به‌عبارت دیگر با فرض اینکه همه مصارف در یک مکان به‌وقوع می‌پیوندد که در محدوده یکی از استان‌ها واقع شده، پس همه مصارف می‌توانند تقسیم‌بندی استانی داشته باشد؛ لکن برخی مصارف که ماهیت ملی پیدا می‌کند باید از بقیه اعتبارات مجزا باشد. نحوه تمایز مصارف برخی دستگاه‌های اجرایی دارای ماهیت ملی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

- دستگاه‌های اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آنها که حکم سیاستگذاری یا نظارت عالی را برای کشور دارند و شمول اثر این فعالیت‌ها مربوط به حوزه‌های فعالیت خارجی یا عمومی کل کشور است (مانند مرکز سه قوه و برخی وزارتخانه‌ها یا نهادها)،

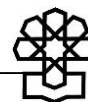
- دستگاه اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آن، حکم راهبری اجرایی یا سیاستگذاری بخشی را داراست و به‌عنوان دستگاه اصلی وظیفه هماهنگی دستگاه‌های استانی تابعه را دارد (مانند بخش ملی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها)،  
- ارگان‌های نظامی (و نه انتظامی) و امنیتی،

- دستگاه‌هایی که فقط یک مجموعه مرکزی و ملی داشته و تفکیک عملیات استانی آنها نیاز به پایگاه داده خاص و طبقه‌بندی شده داشته که در وضعیت کنونی این تمایز امکانپذیر نیست (مانند اعتبارات مربوط به برخی صندوق‌های بیمه)، در یک نتیجه کلی می‌توان ادعا کرد که اعتبارات مندرج در قانون بودجه سالیانه بجز در چهار مورد فوق‌الذکر، حتی اگر قابل تفویض به استان‌ها نباشد، می‌تواند قابل تقسیم به استان‌ها باشد. همچنین می‌توان گفت ارائه یک بررسی کامل در این زمینه به‌دلیل کمبود اطلاعات، عدم دسترسی آسان به اطلاعات موجود و طبقه‌بندی شدن برخی اطلاعات، امکانپذیر نیست. اما می‌توان بررسی داده‌های مندرج در قوانین بودجه را به‌عنوان گام نخست تلقی کرد.<sup>۲</sup> اصول مهم و حائز اهمیت در تفکیک استانی طرح‌ها در پنج دسته زیر قابل دسته‌بندی است:<sup>۳</sup>

- برخی طرح‌ها با اعتبار ملی مربوط به دستگاه‌های ملی و در راستای وظایف حاکمیتی دستگاه‌ها اجرایی می‌شوند که مشخصه تفکیک استان ندارند.

- برخی دیگر از طرح‌های با اعتبار ملی میان تمامی استان‌ها (یا بسیاری از استان‌ها) مشترک بوده و در سطح طرح که در قانون ذکر می‌شود امکان تفکیک نداشته و به احتمال زیاد در سطح پروژه قابلیت تفکیک دارند که به‌دلیل

۱. برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به پیوست شماره ۱.  
۲. هرچند در این راه نیز، عدم دسترسی به داده‌های دارای فرمت قابل ویرایش، مشکل اصلی محسوب شده و تحلیل را زمانبر کرده و در برخی موارد، باعث بروز خطاهایی می‌شود.  
۳. اعتبارات استانی جدول (۱۰) ماده‌واحد قوانین بودجه را نیز می‌توان به این پنج دسته افزود. اما از آنجا که نحوه توزیع این اعتبارات و پروژه‌های آن مشخص نیست؛ لذا این موضوع محل بحث نخواهد بود.



عدم دسترسی به این سطح از اطلاعات، در این مطالعه امکان محاسبه اعتبار آن وجود ندارد.<sup>۱</sup>

- دسته سوم شامل طرح‌هایی با اعتبار ملی است که بین چند استان مشخص تعریف شده‌اند. این طرح‌ها هرچند قابلیت تشخیص استان‌های برخوردار از آن طرح‌ها را دارند، لکن به دلیل مشخص نبودن سهم هر استان از اعتبارات آن طرح، امکان محاسبه سهم اعتباری هر استان وجود ندارد.

- طرح‌هایی با اعتبار ملی که براساس نام طرح قابلیت تفکیک استانی را دارا بوده و مکان اجرای طرح کاملاً مشهود و ویژه یک استان است. این طرح‌ها در سال‌های بررسی شده، همواره بیش از نیمی از طرح‌های ملی مندرج در پیوست یک را شامل شده‌اند.

- طرح‌هایی با اعتبار ملی که مبادله موافقتنامه آن در استان انجام می‌شود و با عنوان طرح‌های استانی ویژه قلمداد می‌شود. این طرح‌ها به طور کامل قابلیت تفکیک استانی دارند. تا پیش از سال ۱۳۹۷، این گونه طرح‌ها در قالب یک جدول مستقل در پیوست (۱) قانون بودجه درج می‌شد؛ لکن پس از این سال، جدول مذکور حذف و طرح‌های استانی ویژه به صورت ستاره‌دار به همراه سایر طرح‌ها در پیوست (۱) قانون بودجه درج می‌شود.<sup>۲</sup>

از آنجا که بررسی اعتبارات هزینه‌ای - مؤکداً فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قوانین بودجه از نظر ماهوی و شکلی قابلیت تفکیک استانی ندارد،<sup>۳</sup> لذا گزارش حاضر مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعاتی «سامانه نظارت ۴»<sup>۴</sup> سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات عمرانی تخصیص یافته به استان‌ها از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای را بررسی کرده است.

### ۳-۱. روش مطالعه

گزارش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی انجام شده است. به عبارت دیگر تلاش شده وضعیت موجود پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان بررسی و به توصیف منظم و نظام‌مند وضعیت فعلی پرداخته شود. به این منظور طبقه‌بندی و توصیف طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان به شرح زیر انجام شده است:

---

۱. در پیوست (۱) بودجه به این ردیف‌ها؛ ردیف‌های گلوبال اطلاق می‌شود.  
۲. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این طرح‌ها در پیوستی جداگانه با عنوان اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ گنجانده شده است.  
۳. جهت بررسی این موارد باید اطلاعات لازم از سازمان برنامه و بودجه کشور استعلام و مطالبه شود که به دلیل ماهیت اطلاعات و گزارش، امری ناشدنی جلوه می‌نماید.  
۴. سامانه مذکور، تمامی پروژه‌های عمرانی استان‌ها که برای آنها موافقتنامه مبادله شده است را براساس کلیه اعتبارات تخصیص یافته اعم از بودجه‌ای و غیربودجه‌ای ارائه می‌کند.

### نمودار ۱. فرایند بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان



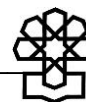
مأخذ: مطالعات تحقیق.

در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

### نمودار ۲. طبقه‌بندی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان



مأخذ: همان.



براساس طبقه‌بندی فوق، ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان به شکل زیر ارائه شده است:

جدول ۱. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (تعداد پروژه)

عمر پروژه	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد					
بین ۲۰ تا ۴۰ درصد					
بین ۴۰ تا ۶۰ درصد					
بین ۶۰ تا ۸۰ درصد					
۸۰ درصد و بیشتر					

مأخذ: همان.

نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص فوق در جدول زیر تبیین شده است:

جدول ۲. اولویت‌بندی پروژه‌های موجود در ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان و ارائه پیشنهادهایی جهت مواجهه با پروژه‌های موجود در هر اولویت

اولویت	گروه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر</li> <li>تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه</li> </ul>	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر</li> <li>اتمام یا اصلاح پروژه</li> </ul>	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> <li>تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه</li> </ul>	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر</li> <li>تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه</li> </ul>	شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی</li> </ul>	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: همان.

همچنین ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب اعتبار پروژه صورت پذیرفته است. شایان ذکر است با توجه به نتایج جلسات هم‌اندیشی با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه و خبرگان حوزه مورد بررسی، در حال حاضر طبقه‌بندی مشخصی برای ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وجود ندارد و تعاریف به کار رفته در این گزارش در خصوص طول عمر، صرفاً تعاریف عملیاتی ناظر

به این گزارش است. بر این اساس دسته‌بندی مذکور عبارت است از:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار

- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار

- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار

- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار

- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار

درنهایت نیز جهت ارائه تحلیل‌های تکمیلی، ماتریس اولویت - اندازه برای هر استان به شکل زیر تهیه شده است:

جدول ۳. ماتریس اندازه - اولویت برحسب تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان

اندازه پروژه	اولویت پروژه					جمع
	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	
بسیار کوچک						
کوچک						
متوسط						
بزرگ						
بسیار بزرگ						
جمع						

مأخذ: همان.

#### ۴-۱. محدودیت‌های مطالعه

گزارش حاضر مشابه بسیاری از پژوهش‌های مبتنی بر آمار و داده، مشمول سطحی از محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌ها اشاره شده است:

- این گزارش براساس مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸ انجام شده است. لذا پروژه‌هایی که تا پیش از سال ۱۳۹۸ خاتمه یافته‌اند، اساساً جایی در تحلیل حاضر ندارند.

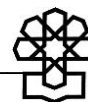
- به دلیل کمبود اطلاعات و عدم دسترسی آسان به کلیه اطلاعات موجود، امکان ارائه یک بررسی صد درصدی و کامل وجود ندارد.

- برخی مصارف بودجه‌ای به دلیل ماهیت ملی آنها امکان تخصیص به استان‌ها را ندارند.

- قرار داشتن بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر و ویژگی سالیانه بودن آنها، قضاوت در ارتباط با تکرار پروژه‌های مذکور در بودجه‌های سنواتی را دشوار می‌کند.

- با توجه به اینکه مفهوم طرح در بُعد ملی و استانی با هم تفاوت‌هایی دارند و طرح در سطح ملی، مستقل و در سطح استان متأثر از چند پروژه می‌باشد، لذا ممکن است طولانی شدن طول عمر یک پروژه از یک طرح منجر به طولانی شدن عمر طرح شود. این درحالی است که سایر پروژه‌های طرح مورد نظر ممکن است مدت‌ها قبل خاتمه یافته باشند.

- برخی از پروژه‌های جاری در استان‌ها محصول تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌های مسئولان استانی نبوده و به‌انحای



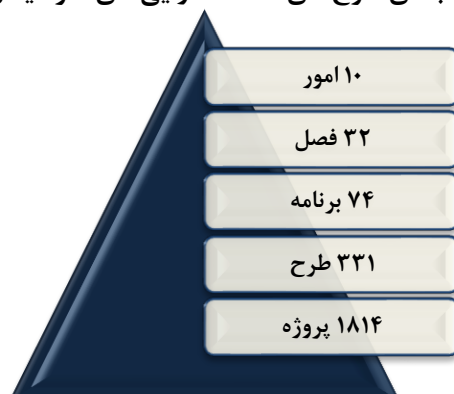
مختلف و از محل منابع غیراستانی آغاز شده‌اند؛ لذا نمی‌توان طولانی شدن آنها را به عملکرد استان نسبت داد. - درخصوص توزیع جغرافیایی پروژه‌ها در سطح استان‌ها باید به این نکته دقت شود که در برخی موارد، مکان استراتژیک برای بارگذاری پروژه‌ها مرکز استان بوده و عملاً بخشی از عدم توازن در توزیع پروژه‌های عمرانی در سطح استان اجتناب‌ناپذیر است.

- از سال ۱۳۹۲ گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ارائه نشده و این موضوع می‌تواند تحلیل‌ها و پیشنهادهای ارائه شده در ارتباط با مواجهه با پروژه‌های مذکور را تا حدی دچار کاستی کند.

## ۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در سال ۱۳۹۸

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته، در سال ۱۳۹۸ در استان یزد، ۱۸۱۴ پروژه فعال در قالب ۳۳۱ طرح عمرانی وجود داشته است که ذیل ۱۰ امور، ۳۲ فصل و ۷۴ برنامه طبقه‌بندی شده‌اند. شایان توجه است که قدیمی‌ترین پروژه عمرانی استان، از سال ۱۳۶۹ آغاز شده و حدود ۳ دهه از شروع عملیات عمرانی آن گذشته است:

### نمودار ۳. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد



مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین خلاصه‌ای از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، در نمودار زیر گزارش شده است:

## نمودار ۴. خلاصه وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد



مأخذ: همان.

## ۱-۲. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد

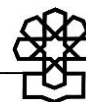
به‌منظور بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان، طرح‌های یادشده براساس امور، فصول و برنامه‌های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است:

## ۱-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب امور

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، در مجموع در قالب ۱۰ امور مختلف، تعریف شده‌اند که این امور عبارتند از:

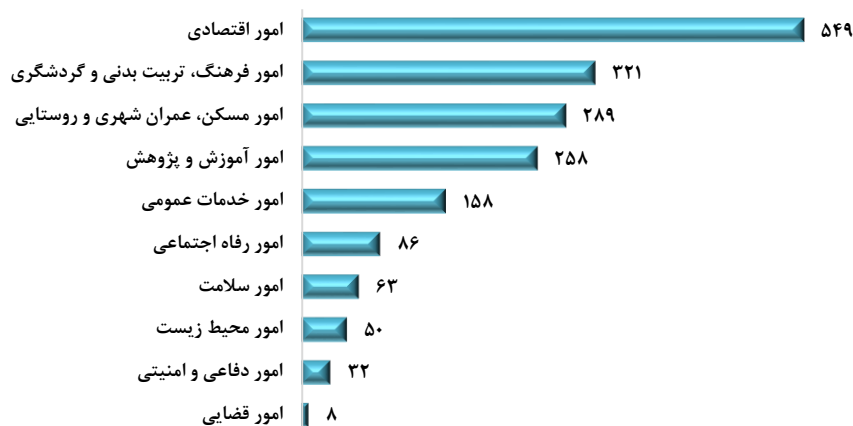
- امور اقتصادی
- امور مسکن، عمران شهری و روستایی
- امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
- امور آموزش و پژوهش
- امور خدمات عمومی
- امور رفاه اجتماعی
- امور سلامت
- امور محیط زیست
- امور قضایی
- امور دفاعی و امنیتی

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در استان یزد، «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» از جمله مهم‌ترین امور در برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی استان، محسوب می‌شوند. همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، از ۱۸۱۴ پروژه عمرانی استان یزد، ۵۴۹ پروژه در قالب «امور



اقتصادی»، ۳۲۱ پروژه در قالب «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» و ۲۸۹ پروژه در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» تعریف شده است که در مجموع، حدود ۶۴ درصد از کل پروژه‌های استان را در بر می‌گیرند:

#### نمودار ۵. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور مختلف در استان یزد

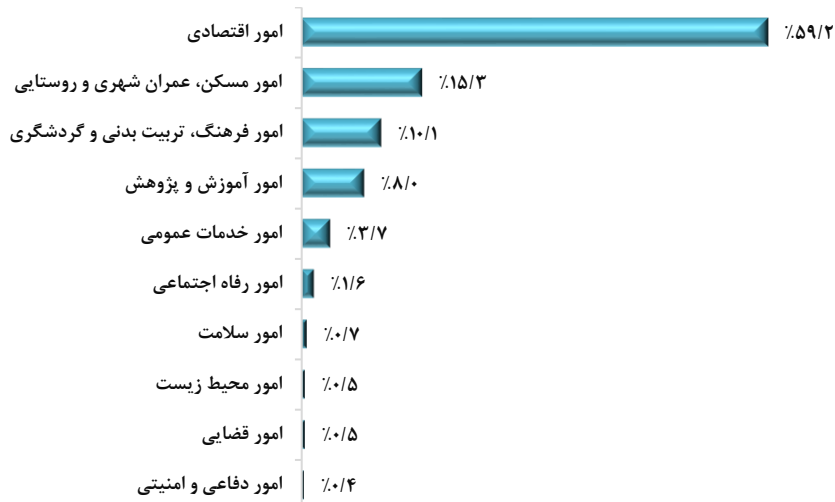


مأخذ: همان.

در نمودار زیر، سهم امور مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان یزد، نشان داده شده است. در این زمینه نیز مشاهده می‌شود «امور اقتصادی» به‌تنهایی ۵۹/۲ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان را به‌خود اختصاص داده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» به‌ترتیب با سهم معادل ۱۵/۳ درصد و ۱۰/۱ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، در مجموع حدود ۸۵ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به طرح‌های عمرانی استان، به پروژه‌های ذیل سه امور فوق‌الذکر، اختصاص داده شده است:

#### نمودار ۶. سهم امور مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک

##### دارایی‌های سرمایه‌ای در استان یزد



مأخذ: همان.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هریک از امور مختلف در استان یزد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۷. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب امور مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)



مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان در سال ۱۳۹۸، معادل ۵/۵ سال است. در «امور اقتصادی» که بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده است، میانگین طول عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸، معادل ۴/۴ سال و از متوسط کل استان، کمتر است. همچنین «امور قضایی» و «امور رفاه اجتماعی»، به ترتیب با طول عمر متوسط ۱۰/۱ و ۹/۴ سال، دارای بیشترین میزان متوسط عمر پروژه‌ها می‌باشند.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب امور مختلف ارائه شده است:



جدول ۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب امور (میلیون ریال / درصد)

عنوان امور	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
امور خدمات عمومی	۵۳۰,۱۷۷	۳۰۲,۶۴۸	۱۶۸,۲۷۲	۶۹۸,۴۴۹	۱۲۵,۵۷۷	۹۵۸,۴۰۱	۷۲/۹
امور دفاعی و امنیتی	۳۵,۸۰۸	۶۳,۴۳۱	۳۵,۲۶۸	۷۱,۰۷۵	۰	۹۹,۲۳۹	۷۱/۶
امور قضایی	۸۳,۰۱۱	۱۱,۴۲۲	۶,۳۵۱	۸۹,۳۶۲	۰	۹۴,۴۳۳	۹۴/۶
امور اقتصادی	۹,۲۳۱,۹۹۳	۳,۵۸۰,۴۷۸	۱,۹۹۰,۷۴۶	۱۱,۲۲۲,۷۳۹	۷,۶۶۴,۳۳۲	۲۰,۴۷۶,۸۰۳	۵۴/۸
امور محیط زیست	۵۰,۳۹۳	۷۱,۶۲۰	۳۹,۸۲۱	۹۰,۲۱۴	۱۰۳,۴۰۳	۲۲۵,۴۱۶	۴۰/۰
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲,۳۹۴,۷۱۸	۹۲۷,۷۷۹	۵۱۵,۸۴۵	۲,۹۱۰,۵۶۳	۲,۰۹۱,۴۲۸	۵,۴۱۲,۹۲۵	۵۳/۸
امور سلامت	۲۸,۱۹۲	۱۹۶,۴۰۳	۱۰۹,۲۰۰	۱۳۷,۳۹۲	۰	۲۲۴,۵۹۵	۶۱/۲
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۴۲۶,۶۲۷	۸۹۵,۹۳۵	۴۹۸,۱۴۰	۱,۹۲۴,۷۶۷	۲۴۰,۸۶۴	۲,۵۶۳,۴۲۶	۷۵/۱
امور آموزش و پژوهش	۸۱۲,۶۹۸	۱,۲۶۳,۰۷۱	۷۰۲,۲۶۷	۱,۵۱۴,۹۶۵	۶۵۱,۳۸۴	۲,۷۲۷,۱۵۲	۵۵/۶
امور رفاه اجتماعی	۲۵۱,۵۱۶	۱۰۲,۲۴۴	۵۶,۸۴۸	۳۰۸,۳۶۳	۴۳,۲۰۰	۳۹۶,۹۶۰	۷۷/۷
<b>کل استان</b>	<b>۱۴,۸۴۵,۱۳۳</b>	<b>۷,۴۱۵,۰۲۰</b>	<b>۴,۱۲۲,۷۵۷</b>	<b>۱۸,۹۶۷,۸۹۰</b>	<b>۱۰,۹۲۰,۱۸۷</b>	<b>۳۳,۱۸۰,۳۵۰</b>	<b>۵۷/۲</b>

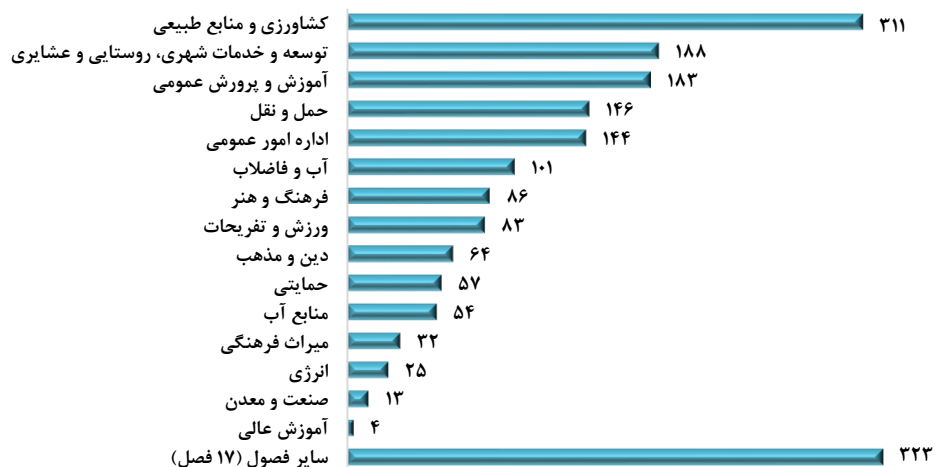
مأخذ: همان.

\* براساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده براساس این ضریب برآورد شده است.

## ۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب فصل

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، در قالب ۳۲ فصل مختلف، تعریف شده‌اند. در این زمینه، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی»، «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» و «آموزش و پرورش عمومی»، به ترتیب با ۳۱۱، ۱۸۸ و ۱۸۳ پروژه، بیشترین پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً ۳۷/۶ درصد از ۱۸۱۴ پروژه استان را دربرگرفته‌اند. شایان ذکر است، ۱۷ فصل که سهم هر یک از آنها از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، کمتر از ۱ درصد بوده است، در قالب طبقه «سایر فصول» تجمیع شده‌اند. این ۱۷ فصل، مجموعاً ۳۲۳ پروژه معادل ۱۷/۸ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

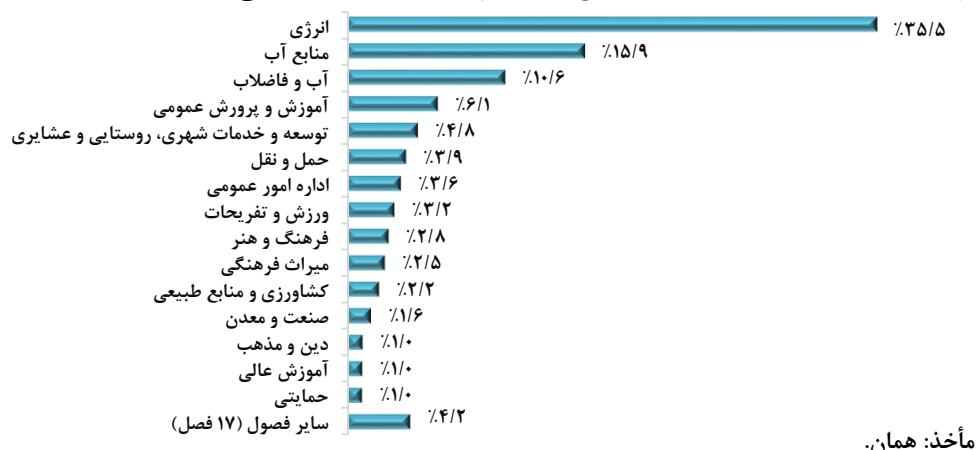
### نمودار ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب فصول مختلف در استان یزد



مأخذ: همان.

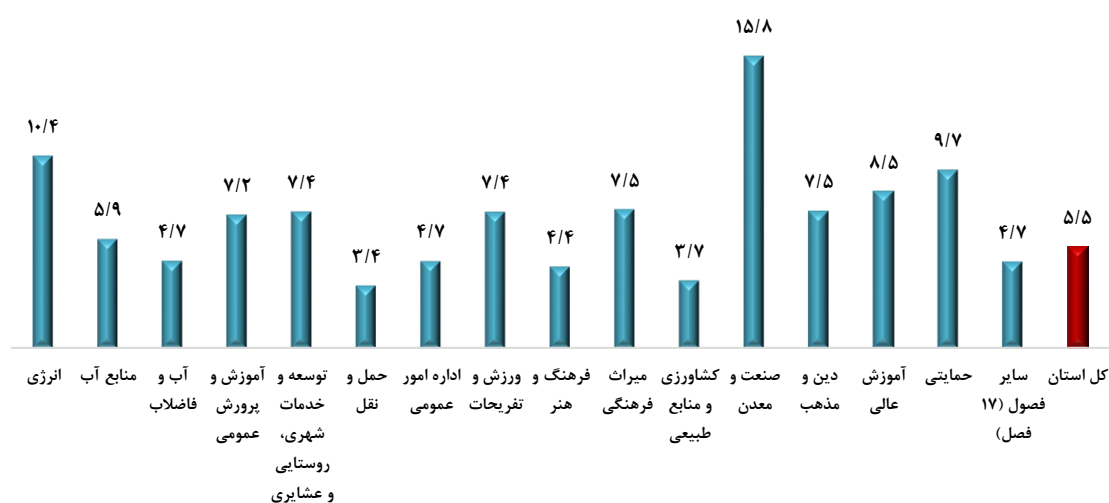
در نمودار زیر، سهم فصول مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان یزد نشان داده شده است. بر این اساس مشاهده می‌شود فصل «انرژی» که صرفاً شامل ۲۵ پروژه معادل ۱/۴ درصد از کل پروژه‌های استان می‌شود، با سهم ۳۵/۵ درصدی از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، در رتبه نخست قرار گرفته است. از این منظر، فصل‌های «منابع آب» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با ۱۵/۹ و ۱۰/۶ درصد سهم از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. همچنین ۱۲ فصل مهم دیگر که دربرگیرنده ۷۲/۳ درصد از پروژه‌های عمرانی استان هستند، ۳۳/۷ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند و سهم سایر فصول (۱۷ فصل)، تنها ۴/۲ درصد بوده است:

#### نمودار ۹. سهم فصول مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان یزد



در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هریک از فصول مختلف در استان یزد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

#### نمودار ۱۰. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر حسب فصول مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)





با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصول «انرژی» و «منابع آب» که بیشترین سهم از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را دارا می‌باشند، به ترتیب ۱۰/۴ و ۵/۹ سال است که نسبت به طول عمر متوسط کل پروژه‌های استان (۵/۵ سال)، بالاتر است. شایان ذکر است، پروژه‌های مربوط به فصل «صنعت و معدن» با متوسط طول عمر معادل ۱۵/۸ سال، قدیمی‌ترین پروژه‌های استان به‌شمار می‌روند.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب فصول مختلف ارائه شده است:

### جدول ۵. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب فصل

(میلیون ریال / درصد)

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	بر آورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	بر آورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل انرژی	۵,۸۰۲,۲۵۲	۱,۶۸۶,۵۲۴	۹۳۷,۷۰۷	۶,۷۳۹,۹۶۰	۵,۳۴۴,۸۶۴	۱۲,۸۳۳,۶۴۰	۵۲/۵
فصل منابع آب	۲,۴۵۳,۰۵۷	۱,۰۲۴,۳۸۸	۵۶۹,۵۶۰	۳,۰۲۲,۶۱۷	۱,۲۳۷,۳۰۳	۴,۷۱۴,۷۴۸	۶۴/۱
فصل آب و فاضلاب	۱,۷۵۷,۷۷۰	۴۵۲,۰۳۲	۲۵۱,۳۳۰	۲,۰۰۹,۱۰۰	۹۷۵,۴۸۱	۳,۱۸۵,۲۸۳	۶۳/۱
فصل آموزش و پرورش عمومی	۵۸۷,۹۶۱	۱,۰۱۹,۷۵۷	۵۶۶,۹۸۵	۱,۱۵۴,۹۴۶	۶۴۷,۴۰۵	۲,۲۵۵,۱۲۲	۵۱/۲
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۶۳۶,۹۴۸	۴۷۵,۷۴۷	۲۶۴,۵۱۵	۹۰۱,۴۶۳	۱,۱۱۵,۹۴۷	۲,۲۲۸,۶۴۲	۴۰/۴
فصل حمل و نقل	۴۴۹,۵۸۴	۵۳۵,۷۵۷	۲۹۷,۸۸۱	۷۴۷,۴۶۵	۳۳۹,۳۴۸	۱,۳۲۴,۶۸۹	۵۶/۴
فصل اداره امور عمومی	۵۲۴,۳۹۹	۲۸۹,۳۴۸	۱۶۰,۸۱۷	۶۸۵,۲۷۶	۱۲۴,۳۷۷	۹۳۸,۱۲۳	۷۳/۰
فصل ورزش و تفریحات	۳۸۹,۷۱۲	۳۸۴,۳۳۰	۲۱۳,۶۸۷	۶۰۳,۴۰۰	۷۳,۷۹۹	۸۴۷,۸۴۱	۷۱/۲
فصل فرهنگ و هنر	۳۸۲,۴۴۹	۲۶۰,۰۹۱	۱۴۴,۶۱۱	۵۲۷,۰۶۰	۳۲,۱۴۲	۶۷۴,۶۸۲	۷۸/۱
فصل میراث فرهنگی	۴۱۹,۶۷۳	۱۰۷,۱۲۹	۵۹,۵۶۴	۴۷۹,۲۳۷	۸۹,۶۲۳	۶۱۶,۴۲۵	۷۷/۷
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۲۵۹,۴۳۶	۲۶۷,۷۷۹	۱۴۸,۸۸۵	۴۰۸,۳۲۱	۷۰۷,۷۱۷	۱,۲۳۴,۹۳۱	۳۳/۱
فصل صنعت و معدن	۲۶۷,۶۶۵	۶۶,۰۳۰	۳۶,۷۱۳	۳۰۴,۳۷۷	۳۵,۱۰۰	۳۶۸,۷۹۵	۸۲/۵
فصل دین و مذهب	۱۶۰,۳۶۰	۶۶,۹۴۵	۳۷,۲۲۱	۱۹۷,۵۸۱	۴۲,۸۰۰	۲۷۰,۱۰۵	۷۳/۱
فصل آموزش عالی	۱۲۱,۵۲۳	۱۲۸,۱۱۵	۷۱,۲۳۲	۱۹۲,۷۵۵	.	۲۴۹,۶۳۸	۷۷/۲
فصل حمایتی	۱۷۱,۴۳۵	۳۶,۴۹۴	۲۰,۲۹۱	۱۹۱,۷۲۵	۳۳,۲۰۰	۲۴۱,۱۲۹	۷۹/۵
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۶۶,۳۶۰	۶۳,۴۵۹	۳۵,۲۸۳	۱۰۱,۶۴۳	۳,۹۷۹	۱۳۳,۷۹۸	۷۶/۰
فصل اداره امور قضایی	۸۳,۰۱۱	۱۱,۴۲۲	۶,۳۵۱	۸۹,۳۶۲	.	۹۴,۴۳۳	۹۴/۶
فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۴۸,۴۹۲	۴۸,۹۷۰	۲۷,۲۲۷	۷۵,۷۱۹	۸۴,۰۲۶	۱۸۱,۴۸۸	۴۱/۷
فصل توانبخشی	۵۹,۶۱۱	۲۰,۶۱۰	۱۱,۴۵۹	۷۱,۰۷۰	.	۸۰,۲۲۱	۸۸/۶
فصل درمان	۲۳,۱۲۳	۸۵,۵۷۰	۴۷,۵۷۷	۷۰,۷۰۰	.	۱۰۸,۶۹۳	۶۵/۰
فصل بهداشت	۵,۰۶۹	۱۱۰,۸۳۳	۶۱,۶۲۳	۶۶,۶۹۲	.	۱۱۵,۹۰۲	۵۷/۵
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۳۶,۸۵۴	۵۰,۸۹۰	۲۸,۲۹۵	۶۵,۱۴۹	.	۸۷,۷۴۴	۷۴/۲
فصل صنایع دستی	۴۷,۵۹۲	۲۶,۷۸۰	۱۴,۸۹۰	۶۲,۴۸۱	.	۷۴,۳۷۲	۸۴/۰
فصل امداد و نجات	۲۰,۴۷۰	۴۵,۱۴۰	۲۵,۰۹۸	۴۵,۵۶۸	۱۰,۰۰۰	۷۵,۶۱۰	۶۰/۳
فصل دفاع	۲۹,۸۰۸	۱۴,۵۸۳	۸,۱۰۸	۳۷,۹۱۶	.	۴۴,۳۹۱	۸۵/۴

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل گردشگری	۱۹,۸۴۱	۲۵,۱۳۰	۱۳,۹۷۲	۳۳,۸۱۳	۱,۵۰۰	۴۶,۴۷۱	۷۲/۸
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۶,۰۰۰	۴۸,۸۴۸	۲۷,۱۵۹	۳۳,۱۵۹	۰	۵۴,۸۴۸	۶۰/۵
فصل رسانه	۶,۰۰۰	۲۴,۵۳۰	۱۳,۶۳۹	۱۹,۶۳۹	۰	۳۰,۵۳۰	۶۴/۳
فصل کاهش آلودگی	۱,۹۰۱	۲۲,۶۵۰	۱۲,۵۹۳	۱۴,۴۹۵	۱۹,۳۷۷	۴۳,۹۲۸	۳۳/۰
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۵,۷۷۸	۱۳,۳۰۰	۷,۳۹۵	۱۳,۱۷۳	۱,۲۰۰	۲۰,۲۷۸	۶۵/۰
فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۵۵۶	۱,۵۵۶	۱,۰۰۰	۳,۰۰۰	۵۱/۹
فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پرورش	۰	۸۵۰	۴۷۳	۴۷۳	۰	۸۵۰	۵۵/۶
<b>کل استان</b>	<b>۱۴,۸۴۵,۱۳۳</b>	<b>۷,۴۱۵,۰۳۰</b>	<b>۴,۱۲۲,۷۵۷</b>	<b>۱۸,۹۶۷,۸۹۰</b>	<b>۱۰,۹۲۰,۱۸۷</b>	<b>۳۳,۱۸۰,۳۵۰</b>	<b>۵۷/۲</b>

مأخذ: همان.

\* براساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده براساس این ضریب برآورد شده است.

براساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، نسبت تخصیص اعتبار فصل «انرژی» که به‌تنهایی ۳۵/۵ درصد کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان یزد را به‌خود اختصاص داده است، معادل ۵۲/۵ درصد است. لذا حدود نیمی از اعتبارات مورد نیاز پروژه‌های عمرانی فصل یادشده، تخصیص داده نشده است؛ از این منظر، وضعیت فصل‌های «منابع آب» و «آب و فاضلاب» به‌عنوان دومین و سومین فصول مهم استان، مساعدتر بوده و بیش از ۶۰ درصد از اعتبارات مورد نیاز این فصل‌ها، تخصیص داده شده است.

### ۳-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب برنامه

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، در قالب ۷۴ برنامه مختلف، تعریف شده‌اند. در این میان، ۱۳ برنامه، دربرگیرنده ۶۹۰ پروژه عمرانی استان می‌باشند و در مجموع، ۸۱/۴ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص‌یافته استان را به‌خود اختصاص داده‌اند. به این ترتیب، ۶۱ برنامه دیگر استان، ضمن شامل شدن ۱۱۲۴ پروژه عمرانی، صرفاً ۱۸/۶ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند. در این ارتباط، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب برنامه‌های مختلف، در نمودار زیر نشان داده شده است:



### نمودار ۱۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه‌های مختلف در استان یزد



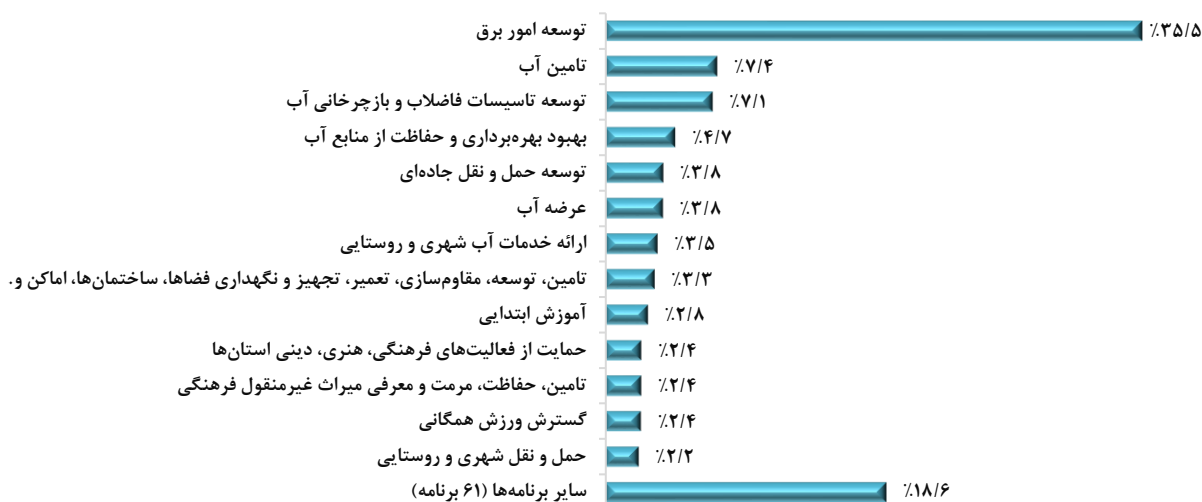
مأخذ: همان.

همان‌گونه که در نمودار فوق مشخص است، در استان یزد، دو برنامه «توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای» و «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» به ترتیب با در بر گرفتن ۱۳۲ و ۱۱۱ پروژه عمرانی، مهم‌ترین برنامه‌های استان از منظر تعداد پروژه می‌باشند و بیشترین پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین در نمودار زیر، سهم برنامه‌های مختلف از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان یزد نشان داده شده است. در این زمینه مشاهده می‌گردد ۳۵/۵ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص‌یافته استان، به برنامه «توسعه امور برق» اختصاص داده شده است. از این منظر برنامه‌های «تامین آب» و «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب»، به ترتیب با سهم ۷/۴ و ۷/۱ درصد، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند:

### نمودار ۱۲. سهم برنامه‌های مختلف از اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های

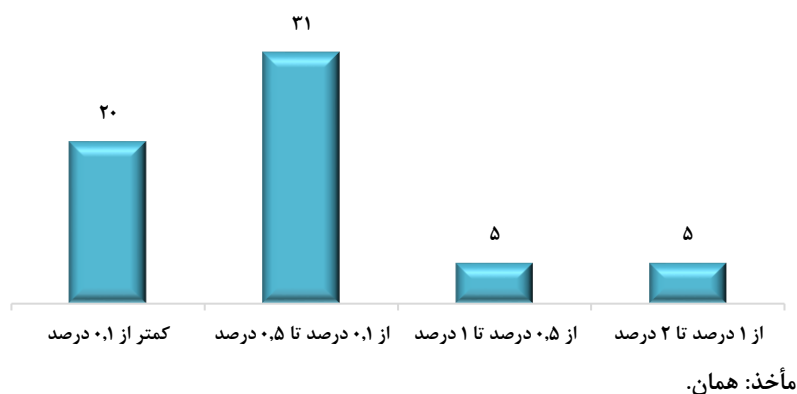
#### تملك دارایی‌های سرمایه‌ای در استان یزد



مأخذ: همان.

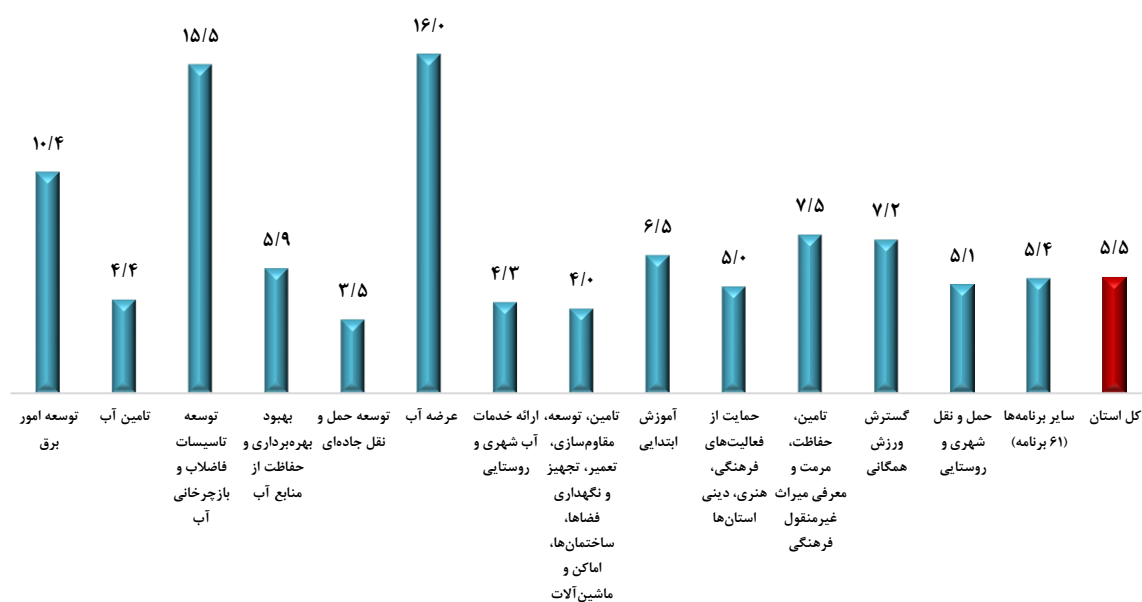
شایان ذکر است در میان ۶۱ برنامه استان که براساس اطلاعات مندرج در نمودار فوق، مجموعاً ۱۸/۶ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند، سهم ۲۰ برنامه، بسیار ناچیز و کمتر از ۰/۱ درصد بوده است. ۳۱ برنامه، بین ۰/۱ درصد تا ۰/۵ درصد سهم داشته و پنج برنامه نیز بین ۰/۵ تا ۱ درصد سهم داشته‌اند. در نهایت، سهم پنج برنامه دیگر از ۶۱ برنامه یادشده، بین ۱ تا ۲ درصد بوده است:

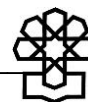
### نمودار ۱۳. بررسی وضعیت سهم ۶۱ برنامه کم‌اهمیت استان یزد از کل اعتبارات تخصیص یافته استان (تعداد برنامه)



در نمودار زیر، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هریک از برنامه‌های مختلف در استان یزد، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

### نمودار ۱۴. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب برنامه‌های مختلف در سال ۱۳۹۸ (سال)





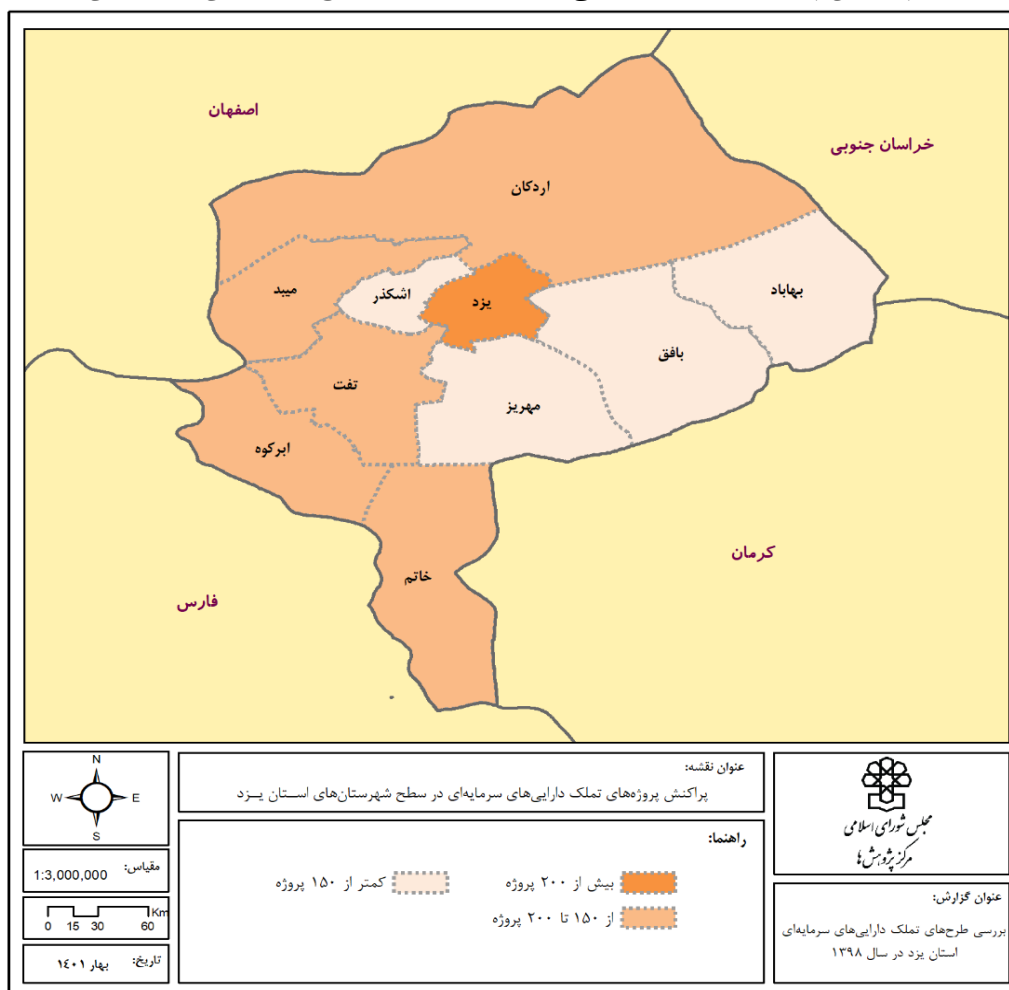
با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، ملاحظه می‌گردد برنامه‌های «عرضه آب»، «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب» و «توسعه امور برق»، دارای بیشترین متوسط طول عمر در میان برنامه‌های عمرانی استان یزد هستند. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب برنامه‌های مختلف، در پیوست گزارش، ارائه شده است. براساس اطلاعات مندرج در جدول پیوست، نسبت تخصیص اعتبار برنامه «توسعه امور برق» که به تنهایی ۳۵/۵ درصد کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان یزد را به خود اختصاص داده، ۵۲/۵ درصد بوده است. همچنین وضعیت تخصیص اعتبار ۱۲ برنامه مهم دیگر استان، بین ۴۳ درصد تا ۸۶/۴ درصد متغیر است. شایان ذکر است، در میان ۱۰ برنامه استان که از منظر درصد تخصیص اعتبار، از وضعیت نسبتاً مساعدی برخوردارند و بیش از ۸۵ درصد از اعتبار مورد نیاز آنها تخصیص یافته است، بجز برنامه «عرضه آب»، سایر برنامه‌ها شامل «پیشگیری از سوءمصرف مواد مخدر و روانگردان»، «اظهارنظر پزشکی قانونی»، «حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار»، «اقدامات تأمینی و مدیریت بحران»، «ارتقای سلامت خون و فراورده‌های خونی»، «ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان»، «ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی»، «آموزش استثنائی» و «کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت»، در استان یزد چندان با اهمیت محسوب نمی‌شوند و ضمن آنکه فقط ۷۷ پروژه از ۱۸۱۴ پروژه عمرانی استان را شامل می‌شوند، مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها، ۱/۳ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را تشکیل می‌دهد.

## ۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در سطح شهرستان‌های استان

در سال ۱۳۹۸، استان یزد دارای ۱۰ شهرستان بوده<sup>۱</sup> و پروژه‌های عمرانی استان، در سطح این شهرستان‌ها، پراکنده شده‌اند. در نقشه زیر، توزیع جغرافیایی پروژه‌های استان در سطح شهرستان‌ها، نشان داده شده است:

۱. با تأسیس شهرستان «سروست» در سال ۱۴۰۰، در حال حاضر استان یزد دارای ۱۱ شهرستان است.

## نقشه ۱. پراکنش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان یزد

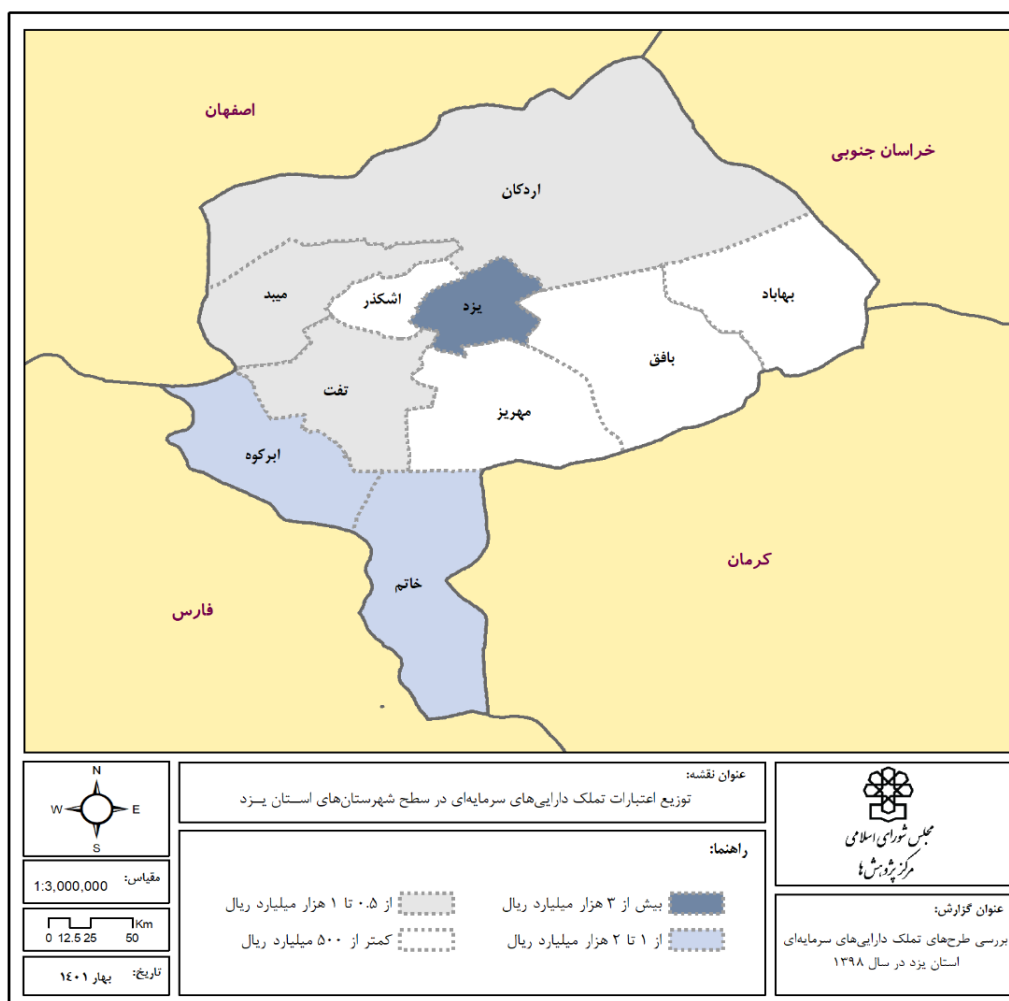


مأخذ: ترسیم شده براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، از میان ۱۸۱۴ پروژه استان، ۱۲۵ پروژه به صورت بین شهرستانی می‌باشند که به دلیل اجرای آنها در سطح بیش از یک شهرستان، تحت عنوان پروژه‌های «سطح استان»، نامیده شده‌اند و در ترسیم نقشه‌های این بخش از مطالعه، لحاظ نگردیده‌اند. علی‌ای حال از منظر توزیع جغرافیایی پروژه‌ها، در استان یزد، بیشترین تعداد پروژه در شهرستان‌های «یزد»، «میبد»، «تفت» و «خاتم» تعریف شده است. لیکن از این منظر، عدم تعادل شدیدی میان شهرستان‌های استان مشاهده نمی‌شود.

در نقشه زیر، میزان توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان، نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌شود شهرستان «یزد» به‌عنوان مرکز استان، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان را داراست. لیکن اختلاف سایر شهرستان‌ها با یکدیگر از منظر سهم از اعتبارات تخصیص یافته، چندان زیاد نیست. این موضوع در رنگ‌بندی نقشه زیر قابل مشاهده است.

## نقشه ۲. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان یزد



مأخذ: همان.

همچنین در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان به تفکیک شهرستان‌ها گزارش شده است. بر این اساس، درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها که به نوعی بیانگر میزان پیشرفت فیزیکی آنها نیز است،<sup>۱</sup> در سطح شهرستان‌های استان، نسبتاً مناسب بوده و از ۴۶ درصد تا ۷۳ درصد متغیر می‌باشد. در این ارتباط، پروژه‌های شهرستان‌های «ابرکوه» و «بهاباد»، به ترتیب با ۴۶/۲ و ۴۸ درصد، تخصیص اعتبار، کمترین میزان درصد تخصیص اعتبار را در میان شهرستان‌های استان داشته‌اند. از سوی دیگر، پروژه‌های شهرستان‌های «خاتم» و «یزد»، به ترتیب با ۷۳/۲ درصد و ۶۸/۶ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارا می‌باشند:

۱. گفتنی است ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۲ متوقف شده است.

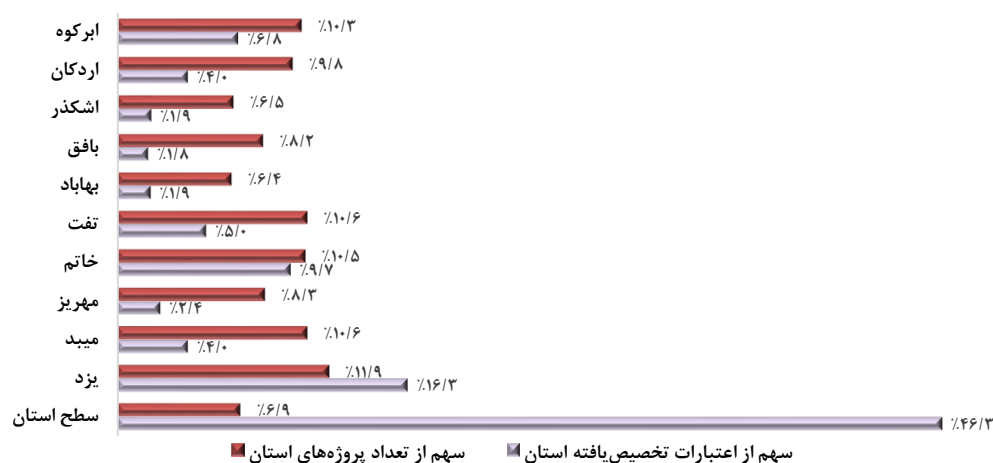
جدول ۶. خلاصه وضعیت پروژه‌های عمرانی استان یزد به تفکیک شهرستان‌ها (میلیون ریال / درصد)

شهرستان	تعداد پروژه	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	برآورد اعتبار سال‌های بعد پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
ابرقوه	۱۸۷	۱,۲۸۸,۶۵۷	۱,۳۰۲,۷۶۵	۲,۷۹۲,۲۶۷	۴۶/۲
اردکان	۱۷۸	۷۵۲,۹۰۵	۴۳۲,۹۷۲	۱,۴۰۲,۴۵۴	۵۳/۷
اشکذر	۱۱۸	۳۶۵,۶۵۲	۱۸۲,۸۵۴	۶۲۹,۴۱۰	۵۸/۱
بافق	۱۴۸	۳۳۲,۳۲۸	۲۲۹,۴۵۹	۶۵۹,۴۵۵	۵۰/۴
بهباد	۱۱۶	۳۵۶,۸۴۸	۲۹۲,۳۸۷	۷۴۳,۱۱۷	۴۸/۰
تفت	۱۹۳	۹۴۸,۱۰۵	۵۱۳,۸۸۹	۱,۶۶۹,۹۶۵	۵۶/۸
خاتم	۱۹۱	۱,۸۴۶,۴۳۲	۳۹۱,۰۴۴	۲,۵۲۲,۶۷۸	۷۳/۲
مهریز	۱۵۰	۴۵۹,۲۱۳	۲۴۸,۴۴۱	۸۳۰,۴۱۰	۵۵/۳
میبد	۱۹۳	۷۵۲,۹۷۷	۳۵۳,۸۸۲	۱,۲۸۷,۰۸۲	۵۸/۵
یزد	۲۱۵	۳,۰۹۱,۵۸۵	۷۳۳,۰۰۳	۴,۵۰۹,۰۰۹	۶۸/۶
سطح استان (بین شهرستانی)	۱۲۵	۸,۷۷۳,۱۸۸	۶,۲۳۹,۴۹۱	۱۶,۱۳۴,۵۰۵	۵۴/۴
کل استان	۱,۸۱۴	۱۸,۹۶۷,۸۹۰	۱۰,۹۲۰,۱۸۷	۳۳,۱۸۰,۳۵۰	۵۷/۲

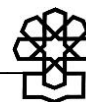
مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، متوسط درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان یزد، چندان نامساعد نیست؛ به‌گونه‌ای که مقدار این نسبت، بجز شهرستان‌های «ابرقوه» و «بهباد»، در تمامی شهرستان‌های استان، بالای ۵۰ درصد است. به‌منظور تشریح بهتر وضعیت پروژه‌های عمرانی استان یزد در سطح شهرستان‌ها، در نمودار زیر سهم هریک از شهرستان‌های استان از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات عمرانی تخصیص یافته کل استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌شود پروژه‌های «سطح استان»، در حالی که فقط ۶/۹ درصد از کل پروژه‌های استان سهم دارند، ۴۶/۳ درصد از اعتبارات تخصیص داده شده را جذب نموده‌اند. در واقع حدود نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان یزد، صرف پروژه‌هایی شده که به‌صورت بین شهرستانی، در حال اجرا هستند. شایان ذکر است شهرستان «یزد» به‌عنوان مرکز استان، ضمن شامل شدن ۱۱/۹ درصد از تعداد پروژه‌ها، ۱۶/۳ درصد از اعتبارات تخصیص یافته سهم داشته است:

نمودار ۱۵. سهم شهرستان‌های استان یزد از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان



مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.



در جدول زیر، وضعیت درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان یزد، نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول مشخص است، از ۱۸۰ پروژه عمرانی با درصد تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد، ۳۱ پروژه مربوط به شهرستان «تفت»، ۲۴ پروژه مربوط به شهرستان «مهریز» و ۲۰ پروژه مربوط به شهرستان‌های «اردکان» و «بافق» است. همچنین در میان ۶۵۷ پروژه با درصد تخصیص بیش از ۸۰ درصد، بیشترین پروژه‌ها مربوط به شهرستان‌های «یزد»، «میبد» و «ابركوه» بوده است:

جدول ۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان یزد  
بر حسب درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها

درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها					تعداد پروژه	شهرستان
کمتر از ۲۰ درصد	بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	بین ۶۰ تا ۸۰ درصد	۸۰ درصد و بیشتر		
۱۷	۲۹	۳۳	۳۷	۷۱	۱۸۷	ابركوه
۲۰	۲۱	۴۱	۳۷	۵۹	۱۷۸	اردکان
۱۷	۱۱	۲۳	۲۸	۳۹	۱۱۸	اشكذر
۲۰	۱۵	۳۰	۳۱	۵۲	۱۴۸	بافق
۱۵	۱۱	۲۷	۲۰	۴۳	۱۱۶	بهباد
۳۱	۲۱	۳۷	۳۹	۶۵	۱۹۳	تفت
۱۷	۲۴	۴۴	۳۸	۶۸	۱۹۱	خاتم
۲۴	۱۲	۳۲	۲۸	۵۴	۱۵۰	مهریز
۹	۲۹	۳۹	۴۰	۷۶	۱۹۳	میبد
۱۰	۲۶	۶۲	۲۸	۷۹	۲۱۵	یزد
۰	۱۱	۳۱	۳۲	۵۱	۱۲۵	سطح استان
۱۸۰	۲۱۰	۳۹۹	۳۶۸	۶۵۷	۱,۸۱۴	کل استان

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت عمر پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان، مورد بررسی قرار گرفته است. براساس اطلاعات مندرج در این جدول، ۱۰۹۵ پروژه از مجموع ۱۸۱۴ پروژه استان یزد، عمر کمتر از پنج سال داشته‌اند. شایان ذکر است، بیشترین تعداد پروژه‌های با عمر کمتر از پنج سال، مربوط به شهرستان‌های «یزد»، «خاتم» و «میبد» است. همچنین در سال ۱۳۹۸ در استان یزد، ۲۵ پروژه با عمر بیش از ۲۰ سال فعال بوده که بیشترین آنها مربوط به پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «یزد» و «اردکان» است:

جدول ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان یزد برحسب عمر پروژه

شهرستان	تعداد پروژه	عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸			
		کمتر از ۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	۱۰ تا ۱۵ سال	۱۵ تا ۲۰ سال و بیشتر
ابرکوه	۱۸۷	۱۰۸	۵۰	۱۹	۸
اردکان	۱۷۸	۱۱۲	۴۲	۱۴	۷
اشکذر	۱۱۸	۶۸	۳۵	۱۳	۲
بافق	۱۴۸	۱۰۵	۳۱	۸	۲
بهباد	۱۱۶	۷۶	۲۷	۹	۲
تفت	۱۹۳	۱۱۰	۵۳	۲۲	۸
خاتم	۱۹۱	۱۱۶	۴۹	۲۰	۵
مهریز	۱۵۰	۸۶	۴۳	۱۴	۵
میبد	۱۹۳	۱۱۵	۵۰	۱۸	۸
یزد	۲۱۵	۱۱۷	۶۸	۱۵	۱۰
سطح استان	۱۲۵	۸۲	۲۲	۴	۱۱
کل استان	۱,۸۱۴	۱,۰۹۵	۴۷۰	۱۵۶	۶۸

مأخذ: همان.

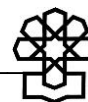
### ۳-۲. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد<sup>۱</sup>

یکی از معضلات پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کشور، طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول نتایج مورد انتظار از طرح‌های عمرانی در یک بازه زمانی منطقی، علی‌رغم صرف منابع قابل توجه است. مدت زمان طولانی اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور برجای خواهد گذاشت. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که گاه بیش از یک دهه پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

از این رو در بررسی و تحلیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان، ارزیابی عمر طرح‌ها متناسب با درصد تخصیص اعتبار مورد نیاز طرح، به منظور ایجاد «مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری» در خصوص طرح‌های یادشده حائز اهمیت است. لذا در این بخش از مطالعه، پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در قالب یک تحلیل دو بُعدی مبتنی بر طول عمر و درصد تخصیص اعتبار، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج این ارزیابی می‌تواند حائز نکات با اهمیتی در خصوص اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی استان و تصمیم‌گیری در خصوص آینده آنها باشد.

در این راستا، با ارزیابی دو بُعدی پروژه‌های عمرانی استان یزد، می‌توان این پروژه‌ها را در پنج طبقه کلی جای داد که تصمیم‌گیری و نحوه عمل در خصوص پروژه‌های هر طبقه می‌تواند متفاوت باشد. پنج طبقه یادشده به ترتیب اولویت برای تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای تحلیل طول عمر - درصد تخصیص، به شرح زیر است:

۱. اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما به نظر می‌رسد مستمر بودن طرح‌ها، از ضرورت نظارت بر نحوه تخصیص منابع نخواهد کاست. بنابراین در این قسمت از مطالعه کلیه پروژه‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر مورد توجه و واکاوی قرار گرفته است. بدیهی است تمامی تحلیل‌های ارائه شده در ارتباط با عمر پروژه از منظر بودجه بوده و با طول عمر سازه‌های عمرانی ارتباطی ندارد.



- **پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

این پروژه‌ها دارای بیشترین اثر مخرب بر فرایند برنامه‌ریزی توسعه هستند. چراکه مدت زمان طولانی از آغاز اجرای آنها گذشته است و با توجه به پیشرفت اندک، نمی‌توان چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور بود. لذا پروژه‌های یادشده در اولویت تصمیم‌گیری و تعیین تکلیف قرار دارند. در این راستا ضروری است ضمن نظارت و بررسی دقیق این گروه از پروژه‌ها و آسیب‌شناسی علل تأخیر، درخصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه تصمیم‌گیری شود.
- **پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر و تخصیص اعتبار بالا نیز با توجه به مدت طولانی فرایند اجرایی آنها در اولویت بعدی قرار دارند. درخصوص این پروژه‌ها به‌دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست. لذا پیشنهاد می‌شود پس از نظارت و بررسی دقیق پروژه و آسیب‌شناسی علل تأخیر، تصمیم عاجل درخصوص اتمام یا اصلاح پروژه در بازه زمانی بسیار کوتاه، اتخاذ گردد.
- **پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

این گروه از پروژه‌ها، در ظاهر از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند. چراکه در یک بازه زمانی اندک، بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز آنها تخصیص داده شده است. بنابراین مهم‌ترین اقدام درخصوص این گروه، تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه است.
- **پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)**

این گروه از پروژه‌ها، شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها از منظر عمر و درصد تخصیص، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. لذا نظارت و بررسی دقیق پروژه‌ها، آسیب‌شناسی علل تأخیر برای پروژه‌های قدیمی‌تر و تصمیم‌گیری درخصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه، مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز برای آنها محسوب می‌گردد.
- **پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)**

طول عمر این پروژه‌ها به‌گونه‌ای است که هنوز انحراف جدی درخصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است؛ اگرچه درصد تخصیص پایین بخشی از پروژه‌های این گروه، می‌تواند در سال‌های آتی نگران‌کننده باشد. لذا پیشنهاد می‌شود درخصوص پروژه‌های عمرانی گروه پنجم، نظارت جدی با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی صورت پذیرد.<sup>۱</sup> بر این اساس، در نمودار زیر، نحوه طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی استان یزد و اقدامات مورد نیاز درخصوص هر طبقه، به تصویر کشیده شده است:

۱. اولویت‌بندی و اقدامات پیشنهادی در این دسته‌بندی، صرفاً بر مبنای دو شاخص عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه صورت پذیرفته تا تصویری کلی از وضعیت پروژه‌های استان و اقدامات احتمالی مورد نیاز به‌دست آید. بدیهی است تصمیم‌گیری نهایی درخصوص سرانجام پروژه‌های یادشده، منوط به بررسی دقیق آنها و مشاوره با دست‌اندرکاران هر پروژه و متخصصان امر است.

نمودار ۱۶. طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد و اقدامات مورد نیاز هر طبقه



مأخذ: نتایج تحقیق.

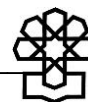
با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، در جدول زیر، طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در قالب ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار و تعداد پروژه‌های مربوط به هر طبقه نشان داده شده است:

جدول ۹. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد (تعداد پروژه)

درصد تخصیص اعتبار	عمر پروژه				
	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد	۱۵۴	۱۸	۵	۲	۱
بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	۱۴۸	۲۹	۱۹	۱۰	۴
بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	۳۳۶	۳۰	۲۱	۹	۳
بین ۶۰ تا ۸۰ درصد	۲۱۹	۱۰۴	۳۰	۸	۷
۸۰ درصد و بیشتر	۲۳۸	۲۸۹	۸۱	۳۹	۱۰

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، ملاحظه می‌شود ۱۷ پروژه عمرانی استان یزد در گروه پروژه‌های «عمر بالا و تخصیص اندک» قرار دارند که تعیین تکلیف آنها باید در اولویت نخست تصمیم‌گیران و سیاستگذاران استان قرار گیرد. ۱۷ پروژه یادشده به شرح جدول زیر است:



## جدول ۱۰. پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد با عمر بالا و تخصیص اندک

شهرستان	کل اعتبار پروژه	اعتبارات اختصاص یافته	عمر پروژه در سال ۱۳۹۸	درصد تخصیص اعتبار	عنوان پروژه	عنوان فصل
سطح استان	۱۷۷,۵۰۰	۶۹,۱۳۶	۲۶	۳۸/۹	مطالعه و اجرای تغذیه مصنوعی و پخش سیل	فصل منابع آب
سطح استان	۲۵۷,۱۱۹	۸۰,۰۰۹	۲۵	۳۱/۱	پروژه تکمیل و تجهیز شبکه‌های اندازه‌گیری آب‌های سطحی و زیرزمینی در محدوده شرکت سهامی آب منطقه‌ای یزد	فصل منابع آب
سطح استان	۳۴۰,۸۶۶	۷۴,۶۷۴	۲۱	۲۱/۹	توسعه و احداث خطوط ۲۳۰ کیلوولت	فصل انرژی
ابرقوه	۹,۱۳۰	۳,۶۳۸	۲۰	۳۹/۸	ایجاد و توسعه شبکه معابر روستایی صادقی آباد ابرقوه	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
اردکان	۲,۵۹۰	۳۴۰	۲۰	۱۳/۱	اجرای طرح هادی روستای ترک‌آباد اردکان	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
اردکان	۴,۲۵۵	۷۶۸	۱۹	۱۸/۰	اجرای طرح هادی روستای هفتادر اردکان	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
تفت	۵,۷۳۰	۱,۱۲۴	۱۹	۱۹/۶	اجرای طرح هادی روستای کهدوئیه تفت	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
میبد	۱۶,۳۴۸	۵,۷۲۴	۱۹	۳۵/۰	احداث و توسعه فضاهای ورزشی کارگران شهرستان میبد	فصل ورزش و تفریحات
سطح استان	۸۳۲,۹۹۶	۱۸۱,۰۲۶	۱۹	۲۱/۷	توسعه و احداث پست‌های ۱۳۲ کیلوولت	فصل انرژی
یزد	۴,۰۱۰	۸۹۴	۱۸	۲۲/۳	اجرای طرح هادی روستای حسین‌آباد ریسمانی	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
سطح استان	۱,۰۸۳,۰۳۵	۳۲۱,۳۰۲	۱۷	۲۹/۷	توسعه و احداث خطوط ۱۳۲ کیلوولت	فصل انرژی
میبد	۷,۷۱۲	۲,۱۳۰	۱۶	۲۷/۶	اجرای طرح هادی روستای حسن‌آباد میبد	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
تفت	۳,۰۴۵	۷۶۸	۱۵	۲۵/۲	حفاظت از گونه‌های جانوری در معرض خطر و تهدید شهرستان تفت	فصل حفاظت از گونه‌های زیستی
ابرقوه	۸,۷۱۳	۳,۳۹۵	۱۵	۳۹/۰	اجرای طرح هادی روستای هارونی	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
ابرقوه	۱۴,۲۷۰	۲,۹۶۸	۱۵	۲۰/۸	اجرای طرح هادی روستای عزیزآباد و مدوییه	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
اردکان	۸,۵۲۰	۲,۸۲۶	۱۵	۳۳/۲	اجرای طرح هادی روستای سرو سفلی اردکان	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
سطح استان	۱,۰۶۲,۲۲۰	۳۲۱,۸۳۰	۱۵	۳۰/۳	تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی	فصل منابع آب

مأخذ: همان.

همچنین در جدول زیر، شمایی کلی در خصوص وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر مبنای اولویت‌بندی صورت گرفته در قالب ماتریس عمر - تخصیص ارائه شده است:

### جدول ۱۱. وضعیت کلی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد

(میلیون ریال / درصد)

#### بر مبنای اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص

اولویت بر حسب ماتریس عمر - تخصیص	تعداد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	بر آورد اعتبار باقیمانده	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اولویت ۱	۱۷	۱,۰۷۲,۵۵۱	۳,۸۳۸,۰۵۹	۲,۷۶۵,۵۰۸	۲۷/۹
اولویت ۲	۱۳۰	۵,۳۷۹,۴۲۱	۶,۱۹۵,۰۷۹	۸۱۵,۶۵۷	۸۶/۸
اولویت ۳	۵۲۷	۳,۰۸۶,۹۴۳	۳,۴۹۸,۶۳۱	۴۱۱,۶۸۸	۸۸/۲
اولویت ۴	۱۰۲	۵,۵۱۷,۸۴۰	۱۰,۳۱۵,۰۲۴	۴,۶۹۷,۱۸۴	۵۴/۰
اولویت ۵	۱,۰۳۸	۳,۹۱۱,۱۳۵	۹,۴۳۳,۵۵۹	۵,۵۲۲,۴۲۴	۴۱/۵

مأخذ: همان.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، برای ۱۷ پروژه مربوط به اولویت ۱، مجموعاً بالغ بر ۳۸۳/۸ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده که علی‌رغم عمر بالای پروژه‌های این گروه، صرفاً ۲۷/۹ درصد اعتبار پیش‌بینی شده (بیش از ۱۰۷ میلیارد تومان)، تخصیص اعتبار صورت پذیرفته است. پروژه‌های اولویت ۲ و ۳ با درصد تخصیص ۸۶/۸ درصد و ۸۸/۲ درصد، محتمل‌ترین پروژه‌ها برای اتمام فوری می‌باشند که اعتبار باقیمانده آنها مجموعاً ۱۲۲/۷ میلیارد تومان برآورد شده است. از سوی دیگر، پروژه‌های اولویت ۴ و ۵ که در مجموع ۵۹/۲ درصد کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را دربر می‌گیرند، به ترتیب ۵۴ درصد و ۴۱/۵ درصد تخصیص اعتبار داشته‌اند.

### ۴-۲. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر حسب اعتبار پروژه

به منظور ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، پس از بررسی کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از پروژه‌های یادشده و با توجه به بازه گسترده اعتبار پروژه‌ها که از ۴ میلیون تومان تا بیش از ۳۳۴ میلیارد تومان<sup>۱</sup> متغیر است، نسبت به طبقه‌بندی آنها در قالب پنج دسته به شرح زیر، اقدام شده است:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار

- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار

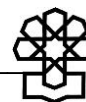
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار

- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار

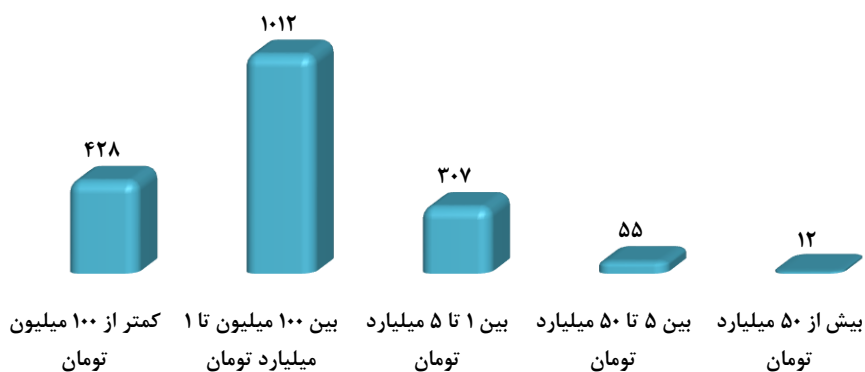
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار

بر این اساس در نمودار زیر، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر حسب اندازه پروژه‌ها (اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه) ارائه شده است:

۱. پروژه توسعه و احداث پست‌های ۶۳ و ۶۶ کیلوولت در سطح استان.



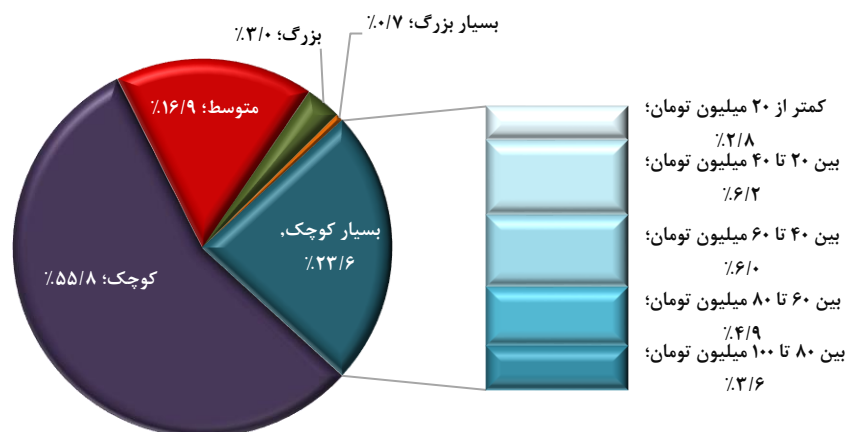
### نمودار ۱۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب اندازه پروژه



مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در نمودار زیر، توزیع پروژه‌های عمرانی استان یزد، برحسب اندازه پروژه‌ها، به تصویر کشیده شده است:

### نمودار ۱۸. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد برحسب اندازه پروژه‌ها

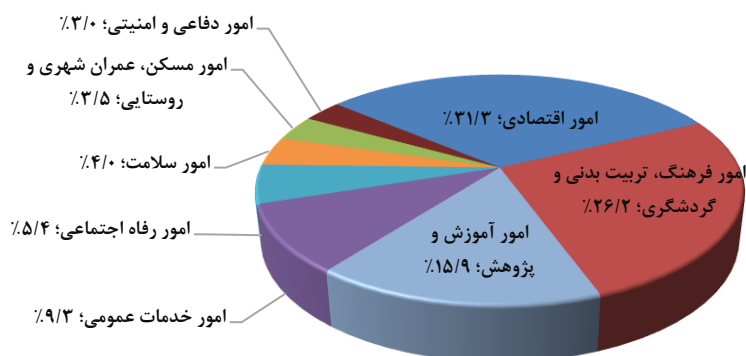


مأخذ: همان.

به این ترتیب ملاحظه می‌شود پروژه‌های کوچک (بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار) و پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار)، به ترتیب با دربر گرفتن ۵۵/۸ درصد (۱۰۱۲ پروژه) و ۲۳/۶ درصد (۴۲۸ پروژه) از کل پروژه‌های عمرانی استان یزد، بخش عمده پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین پروژه‌های متوسط (بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار) با ۳۰۷ پروژه (۱۶/۹ درصد سهم) در رتبه بعدی قرار دارند.

شایان ذکر است، اندازه ۵۵ پروژه استان یزد (۳ درصد کل پروژه‌های استان)، بزرگ و اعتبار پیش‌بینی شده برای آنها، بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد و از سوی دیگر، صرفاً ۱۲ پروژه (۰/۷ درصد کل پروژه‌های استان) در اندازه بسیار بزرگ برنامه‌ریزی شده‌اند و برای آنها بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. نمودار زیر، سهم امور مختلف از پروژه‌های بسیار کوچک را نشان می‌دهد:

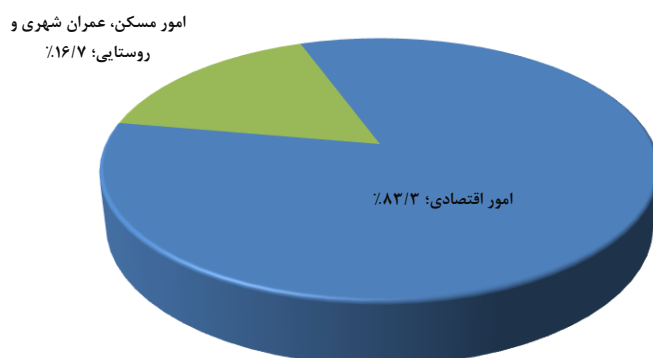
### نمودار ۱۹. توزیع پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) برحسب امور



مأخذ: همان.

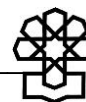
همان‌گونه که در نمودار مشخص است، بیشترین سهم از پروژه‌های عمرانی بسیار کوچک در استان یزد، مربوط به «امور اقتصادی» است. همچنین «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور آموزش و پژوهش» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در نمودار زیر نیز، سهم امور مختلف از ۱۲ پروژه عمرانی بسیار بزرگ استان (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار)، نشان داده شده است:

### نمودار ۲۰. توزیع پروژه‌های بسیار بزرگ (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) برحسب امور



مأخذ: همان.

نمودار فوق نشان می‌دهد بیشترین سهم از پروژه‌های بسیار بزرگ (۱۰ پروژه) به «امور اقتصادی» اختصاص یافته است و دو پروژه دیگر، به «امور مسکن، عمران شهری و روستایی»، تعلق دارد. در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان یزد به صورت هم‌زمان برحسب اندازه پروژه و اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص، مورد بررسی قرار گرفته است:



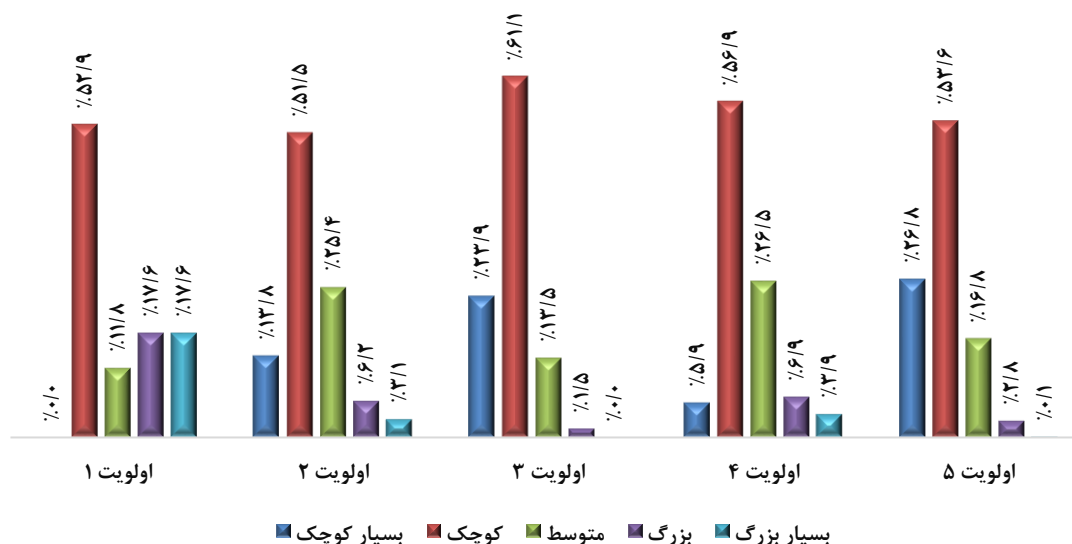
جدول ۱۲. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر حسب اندازه و اولویت

اندازه پروژه	اولویت پروژه					جمع
	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	
بسیار کوچک	۰	۱۸	۱۲۶	۶	۲۷۸	۴۲۸
کوچک	۹	۶۷	۳۲۲	۵۸	۵۵۶	۱,۰۱۲
متوسط	۲	۳۳	۷۱	۲۷	۱۷۴	۳۰۷
بزرگ	۳	۸	۸	۷	۲۹	۵۵
بسیار بزرگ	۳	۴	۰	۴	۱	۱۲
جمع	۱۷	۱۳۰	۵۲۷	۱۰۲	۱,۰۳۸	۱,۸۱۴

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با استفاده از اطلاعات مندرج در جدول فوق، در نمودار زیر توزیع پروژه‌های عمرانی استان یزد، بر حسب اندازه پروژه‌ها و اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص، نشان داده شده است:

نمودار ۲۱. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد بر حسب اندازه و اولویت



مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، عمده پروژه‌هایی که به‌دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «کوچک» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، که ضمن دارا بودن عمر طولانی، از درصد تخصیص بالایی نیز برخوردار می‌باشند و لذا، تصمیم درخصوص اتمام فوری آنها، محتمل‌تر است، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم (عمر اندک و تخصیص بالا)، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند.

از سوی دیگر، بالغ بر ۸۳ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ (طول عمر متوسط/زیاد و تخصیص اندک/متوسط) که طی

سال‌های آتی، در صورت عدم پیشرفت قابل ملاحظه و افزایش طول عمر، قابلیت انتقال به ناحیه مربوط به پروژه‌های اولویت ۱ را دارا می‌باشند، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

شایان ذکر است بالغ بر ۸۰ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ (عمر اندک و تخصیص اندک/ متوسط) که ۵۷/۲ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان یزد را دربر می‌گیرند و عملیات اجرایی آنها طی یک دهه اخیر آغاز شده است، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «بسیار کوچک» قرار گرفته‌اند.

### جمع‌بندی و پیشنهادها

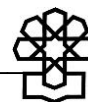
بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۸۱۴ پروژه فعال در قالب ۳۳۱ طرح عمرانی وجود داشته است که قدیمی‌ترین آنها از سال ۱۳۶۹ آغاز شده است. طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۲ فصل و ۷۴ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های مذکور حدود ۳۳/۲ هزار میلیارد ریال است که در مجموع، ۵۷/۲ درصد اعتبارات یادشده (حدود ۱۹ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است. متوسط عمر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد در سال ۱۳۹۸، معادل ۵/۵ سال بوده است.

در بررسی موضوعی پروژه‌های عمرانی استان یزد، مشخص شد «امور اقتصادی»، «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» به ترتیب با ۳۰/۳ درصد، ۱۷/۷ درصد و ۱۵/۹ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. «امور اقتصادی»، از منظر اعتبارات تخصیص داده شده نیز با اختلاف شدیدتری نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار دارد. در این زمینه سهم «امور اقتصادی» از اعتبارات تخصیص یافته استان، ۵۹/۲ درصد بوده و به تنهایی بیش از نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را جذب نموده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۱۵/۳ درصدی و ۱۰/۱ درصدی، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

برمبنای فصول، فصل‌های «کشاورزی و منابع طبیعی»، «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» و «آموزش و پرورش عمومی» به ترتیب با ۱۷/۱ درصد، ۱۰/۴ درصد و ۱۰/۱ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.

در این راستا، فصل «کشاورزی و منابع طبیعی»، ذیل «امور اقتصادی»، فصل «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» در زمره «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و فصل «آموزش و پرورش عمومی» در قالب «امور آموزش و پژوهش»، طبقه‌بندی شده‌اند.

از سوی دیگر فصول «انرژی»، «منابع آب» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با اختصاص ۳۵/۵ درصد، ۱۵/۹ درصد و ۱۰/۶ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند. از میان فصول مذکور، «انرژی» و «منابع آب» در قالب «امور اقتصادی» و «آب و فاضلاب» در قالب «امور مسکن، عمران شهری



و روستایی می‌باشند.

همچنین از منظر برنامه‌ای، دو برنامه «توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای (فصل حمل‌ونقل - امور اقتصادی)» و «تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و دو برنامه «توسعه امور برق (فصل انرژی - امور اقتصادی)» و «تأمین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته را به خود اختصاص داده‌اند. شایان توجه است ۶۱ برنامه عمرانی استان یزد، علی‌رغم دربرگرفتن ۱۱۲۴ پروژه، معادل ۶۲ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۱۸/۶ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این زمینه، ۵۱ برنامه از ۶۱ برنامه یادشده، هریک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰/۵ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان را جذب نموده‌اند. نتایج حاصل از بررسی جغرافیایی پروژه‌های عمرانی استان یزد در سطح شهرستان‌های استان، حاکی از آن است که پروژه‌های «سطح استان» که در سطح چند شهرستان اجرا شده‌اند، علی‌رغم برخورداری از سهم ۶/۹ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۴۶/۳ درصد سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را جذب نموده‌اند؛ پس از پروژه‌های یادشده، شهرستان «یزد» به‌عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۱۱/۹ درصدی از تعداد پروژه‌ها، با سهم ۱۶/۳ درصدی از اعتبارات تخصیص یافته، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص استان را در میان سایر شهرستان‌ها داشته است. با وجود این، عدم تعادل قابل توجهی میان شهرستان‌های استان، مشاهده نمی‌گردد. بررسی شاخص درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سطح شهرستان‌های استان نشان می‌دهد که از این منظر، به‌طور کلی وضعیت شهرستان‌های استان یزد چندان نامساعد نیست. در این زمینه، پروژه‌های شهرستان‌های «خاتم»، «یزد»، «میبد» و «اشکذر» به‌ترتیب ۷۳/۲ درصد، ۶۸/۶ درصد، ۵۸/۵ درصد و ۵۸/۱ درصد از منابع مورد نیاز را جذب نموده‌اند و از این منظر، نسبت به سایر شهرستان‌ها در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند. از سوی دیگر، شهرستان‌های «ابرقوه» و «بهباد» به‌ترتیب با ۴۶/۲ درصد و ۴۸ درصد تخصیص اعتبار، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند. پس از بررسی موضوعی و جغرافیایی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد، مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها به‌صورت هم‌زمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل گشته است. لذا ایجاد مبنای مناسبی برای قضاوت و تصمیم‌گیری درخصوص نحوه برخورد با طرح‌های عمرانی استان، ضروری به‌نظر می‌رسد. به‌ویژه آنکه طولانی شدن اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور برجای خواهد گذاشت. به‌عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معناست که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌شود و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند. از این‌رو پروژه‌های عمرانی استان یزد در قالب ماتریسی تحت عنوان «عمر - درصد تخصیص» مورد ارزیابی قرار گرفته و در پنج گروه، به شرح جدول زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

## جدول ۱۳. ارزیابی وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد

## براساس ماتریس عمر - درصد تخصیص

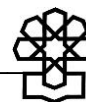
اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	۱۷	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر</li> <li>تصمیم‌گیری درخصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه</li> </ul>	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۱۳۰	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر</li> <li>اتمام یا اصلاح پروژه</li> </ul>	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۵۲۷	<ul style="list-style-type: none"> <li>تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه</li> </ul>	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	۱۰۲	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت و بررسی دقیق پروژه</li> <li>آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر</li> <li>تصمیم‌گیری درخصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه</li> </ul>	شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	۱۰,۳۸	<ul style="list-style-type: none"> <li>نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی</li> </ul>	هنوز انحراف جدی درخصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: نتایج تحقیق.

همچنین ارزیابی «اندازه» پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان یزد براساس کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از پروژه‌ها صورت پذیرفته است. براساس طبقه‌بندی شرح داده شده در متن گزارش، ۲۳/۶ درصد پروژه‌های عمرانی استان یزد، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۵/۸ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۱۶/۹ درصد آنها، «متوسط» است و درنهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۳ و ۰/۷ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

شایان ذکر است در میان ۱۷ پروژه‌ای که براساس ماتریس عمر - درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، اندازه عمده پروژه‌ها «کوچک» است؛ لذا اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها، بین ۱۰۰ میلیون تا یک میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند. همچنین بیش از ۸۳ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آنها به اولویت یک طی سال‌های آتی محتمل است، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد. شایان ذکر است، بالغ بر ۸۰ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که ۵۷/۲ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را دربر می‌گیرند، «کوچک» یا «بسیار کوچک» هستند.

با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آنها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» یا «بسیار کوچک» هستند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هریک از آنها، کمتر از یک میلیارد تومان است.

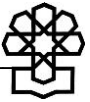


## پیوست ۱

براساس مستندات ارائه شده توسط معاونت امور استان‌های سازمان برنامه و بودجه، منابع اعتباری استانی می‌تواند از سرفصل‌های زیر تأمین شود:

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی
- مجموع ۳ درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی
- مصوبات خاص استان‌ها
- اعتبارات ۲۷ درصد ارزش افزوده
- اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی
- حوادث غیرمترقبه ماده (۱۰) قانون تنظیم
- اعتبارات قانون استفاده متوازن در جدول شماره (۹) توازن ملی ابلاغی به استان‌ها
- اعتبار موضوع بازپرداخت فروش اموال منقول و غیرمنقول دولتی
- اعتبار تعهدات سفرهای رهبر انقلاب اسلامی
- اعتبار تعهدات سفرهای ریاست جمهوری
- اعتبار موضوع ارتقای درآمدهای استانی
- اعتبار متمرکز درآمد - هزینه دستگاه‌های اجرایی
- اعتبارات موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
- هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای
- کمک به هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و ضروری
- کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد وجوه اداره‌شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی آموزش عالی غیرانتفاعی
- کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی
- کمک به اجرای طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی
- اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری دولت
- ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور
- اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور
- پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده در حوزه

- تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی و نهادهای غیردولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یادشده به بانک‌ها
- تسویه بدهی‌های قطعی شده دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی
- تعهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور
- اعتبارات موضوع فروش سهام، سهم‌الشرکه، اموال دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه اوراق مشارکت
- منابع داخلی شرکت‌های دولتی
- منابع داخلی شهرداری‌ها
- تسهیلات وام خارجی
- تسهیلات وام داخلی
- خودیاری

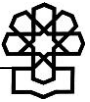


جدول ۱۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان یزد برحسب برنامه

(میلیون ریال / درصد)

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه توسعه امور برق	۵,۸۰۲,۲۵۲	۱,۶۸۶,۵۲۴	۹۳۷,۷۰۷	۶,۷۳۹,۹۶۰	۵,۳۴۴,۸۶۴	۱۲,۸۳۳,۶۴۰	۵۲/۵
۱۳۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه تأمین آب	۱,۲۱۵,۶۹۳	۳۴۲,۷۳۲	۱۹۰,۵۵۹	۱,۴۰۶,۲۵۲	۲۵۴,۳۷۹	۱,۸۱۲,۸۰۴	۷۷/۶
۱۵۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۱,۲۷۶,۱۹۷	۱۳۳,۸۵۸	۷۴,۴۲۵	۱,۳۵۰,۶۲۲	۸۷۰,۷۶۶	۲,۲۸۰,۸۲۱	۵۹/۲
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۶۲۷,۸۶۷	۴۵۸,۳۳۰	۲۵۴,۸۳۱	۸۸۲,۶۹۸	۹۶۵,۱۲۴	۲,۰۵۱,۳۲۱	۴۳/۰
۱۳۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای	۴۳۹,۶۰۱	۵۲۲,۶۷۷	۲۹۰,۶۰۸	۷۳۰,۲۱۰	۳۰۱,۷۵۸	۱,۲۶۴,۰۳۶	۵۷/۸
۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۶۰۶,۱۷۰	۲۱۹,۰۷۶	۱۲۱,۸۰۶	۷۲۷,۹۷۷	۱۷,۸۰۰	۸۴۳,۰۴۶	۸۶/۴
۱۵۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۴۸۱,۵۷۳	۳۱۸,۱۷۴	۱۷۶,۹۰۵	۶۵۸,۴۷۸	۱۰۴,۷۱۵	۹۰۴,۴۶۲	۷۲/۸
۱۰۰۲۰۵۴۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۴۶۹,۰۶۱	۲۷۴,۳۴۸	۱۵۲,۵۳۷	۶۲۱,۵۹۸	۱۰۹,۴۰۷	۸۵۲,۸۱۵	۷۲/۹
۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۲۱۸,۵۸۹	۵۷۳,۰۴۰	۳۱۸,۶۱۰	۵۳۷,۱۹۹	۴۲۶,۵۳۵	۱,۲۱۸,۱۶۳	۴۴/۱
۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	برنامه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی استان‌ها	۳۳۹,۰۷۲	۲۰۹,۳۷۵	۱۱۶,۴۱۳	۴۵۵,۴۸۵	۲۸,۲۴۴	۵۷۶,۶۹۱	۷۹/۰
۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تأمین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول فرهنگی	۳۹۷,۰۴۷	۱۰۱,۳۵۰	۵۶,۳۵۱	۴۵۳,۳۹۸	۷۴,۹۲۸	۵۷۳,۳۲۵	۷۹/۱
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی	۲۸۴,۰۰۰	۳۰۲,۵۸۴	۱۶۸,۲۳۷	۴۵۲,۲۳۷	۲۸,۷۸۲	۶۱۵,۳۶۶	۷۳/۵
۱۵۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی	۲۸۸,۱۴۶	۲۴۳,۰۴۱	۱۳۵,۱۳۱	۴۲۳,۲۷۷	۴۲۹,۱۸۵	۹۶۰,۳۷۲	۴۴/۱
۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۲۶۷,۶۶۵	۶۶,۰۳۰	۳۶,۷۱۳	۳۰۴,۳۷۷	۳۵,۱۰۰	۳۶۸,۷۹۵	۸۲/۵
۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۱۳۲,۰۸۳	۲۳۸,۵۷۷	۱۳۲,۶۴۹	۲۶۴,۷۳۱	۱۰۹,۵۵۰	۴۸۰,۲۰۹	۵۵/۱
۱۵۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه سامان‌دهی کالبدی شهری و روستایی	۲۱۱,۹۲۶	۶۹,۸۶۵	۳۸,۸۴۵	۲۵۰,۷۷۱	۴۴۲,۴۰۹	۷۲۴,۲۰۰	۳۴/۶
۱۵۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۱۳۰,۸۳۰	۱۵۵,۰۰۵	۸۶,۱۸۳	۲۱۷,۰۱۳	۲۴۴,۳۵۳	۵۲۰,۱۸۸	۴۰/۹
۱۸۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه فضاهای آموزشی و کمک‌آموزشی	۱۲۱,۵۲۳	۱۲۸,۱۱۵	۷۱,۲۳۲	۱۹۲,۷۵۵	.	۲۴۹,۶۳۸	۷۷/۲
۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۱۰۹,۹۸۶	۱۴۱,۲۲۲	۷۸,۵۱۹	۱۸۸,۵۰۵	۱۱۱,۳۲۰	۳۶۲,۵۲۸	۵۲/۰
۱۸۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۱۲۰,۴۰۹	۶۳,۹۲۴	۳۵,۵۴۲	۱۵۵,۹۵۱	.	۱۸۴,۳۳۳	۸۴/۶

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان	۱۰۵,۷۱۲	۸۱,۷۴۶	۴۵,۴۵۱	۱۵۱,۱۶۳	۴۵,۰۱۷	۲۳۲,۴۷۵	۶۵/۰
۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۹۸,۹۵۲	۱۴,۰۸۴	۷,۸۳۱	۱۰۶,۷۸۳	۰	۱۱۳,۰۳۶	۹۴/۵
۱۷۰۱۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از حوزه‌های علمیه و مدارس علوم دینی	۸۳,۹۴۳	۴۰,۹۰۰	۲۲,۷۴۰	۱۰۶,۶۸۳	۳۵,۳۰۰	۱۶۰,۱۴۳	۶۶/۶
۱۷۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی رسانه‌ای	۷۵,۹۲۰	۲۲,۰۳۷	۱۲,۲۵۳	۸۸,۱۷۳	۷,۵۰۰	۱۰۵,۴۵۷	۸۳/۶
۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۵۷,۷۳۵	۴۲,۴۱۳	۲۳,۵۸۲	۸۱,۳۱۷	۱۰۷,۱۰۲	۲۰۷,۲۵۰	۳۹/۲
۱۲۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه اقدامات تأمینی و مدیریتی بحران	۷۳,۲۴۷	۱۱,۱۲۲	۶,۱۸۴	۷۹,۴۳۱	۰	۸۴,۳۶۹	۹۴/۱
۱۴۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های خشکی	۴۸,۴۹۲	۴۸,۹۷۰	۲۷,۲۲۷	۷۵,۷۱۹	۸۴,۰۲۶	۱۸۱,۴۸۸	۴۱/۷
۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۶۳,۳۵۲	۲۲,۲۱۰	۱۲,۳۴۹	۷۵,۷۰۱	۳۳,۲۰۰	۱۱۸,۷۶۲	۶۳/۷
۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۵۹,۶۱۱	۲۰,۶۱۰	۱۱,۴۵۹	۷۱,۰۷۰	۰	۸۰,۲۲۱	۸۸/۶
۱۸۰۵۰۱۲۰۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۳۶,۸۵۴	۵۰,۸۹۰	۲۸,۲۹۵	۶۵,۱۴۹	۰	۸۷,۷۴۴	۷۴/۲
۱۷۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۴۷,۵۹۲	۲۶,۷۸۰	۱۴,۸۹۰	۶۲,۴۸۱	۰	۷۴,۳۷۲	۸۴/۰
۱۳۰۶۰۱۰۰۰۰	برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور	۳۷,۷۵۱	۳۵,۲۶۰	۱۹,۶۰۵	۵۷,۳۵۵	۱۸,۴۰۰	۹۱,۴۱۱	۶۲/۷
۱۸۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی‌وحرفه‌ای	۳۵,۱۳۳	۳۹,۲۵۰	۲۱,۸۲۳	۵۶,۹۵۶	۰	۷۴,۳۸۳	۷۶/۶
۱۳۰۶۰۰۹۰۰۰	برنامه افزایش محصولات باغی	۳۱,۴۴۵	۴۵,۰۰۰	۲۵,۰۲۰	۵۶,۴۶۵	۸,۰۸۸	۸۴,۵۳۳	۶۶/۸
۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۴۳,۷۴۴	۱۹,۴۶۹	۱۰,۸۲۵	۵۴,۵۶۹	۲۲۵,۸۹۵	۲۸۹,۱۰۸	۱۸/۹
۱۶۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت شهری	۳,۷۷۱	۷۷,۴۸۸	۴۳,۰۸۳	۴۶,۸۵۴	۰	۸۱,۲۵۹	۵۷/۷
۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح	۲۰,۴۷۰	۴۵,۱۴۰	۲۵,۰۹۸	۴۵,۵۶۸	۱۰,۰۰۰	۷۵,۶۱۰	۶۰/۳
۱۰۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی	۳۹,۰۵۳	۷,۹۰۰	۴,۳۹۲	۴۲,۴۴۶	۳,۲۰۰	۵۰,۱۵۳	۸۶/۶
۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی	۲۵,۵۶۶	۲۶,۷۸۷	۱۴,۸۹۴	۴۰,۴۶۰	۳,۸۹۸	۵۶,۲۵۱	۷۱/۹
۱۱۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت	۲۹,۸۰۸	۱۴,۵۸۳	۸,۱۰۸	۳۷,۹۱۶	۰	۴۴,۳۹۱	۸۵/۴
۱۳۰۶۰۱۱۰۰۰	برنامه افزایش محصولات زراعی	۶,۲۷۳	۵۱,۹۹۰	۲۸,۹۰۶	۳۵,۱۷۹	۵۲,۷۷۳	۱۱۱,۰۳۶	۳۱/۷
۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی فنی‌وحرفه‌ای و مهارتی	۲۳,۸۹۶	۱۹,۹۴۴	۱۱,۰۸۹	۳۴,۹۸۵	۳,۹۷۹	۴۷,۸۱۹	۷۳/۲
۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۱۹,۸۴۱	۲۵,۱۳۰	۱۳,۹۷۲	۳۳,۸۱۳	۱,۵۰۰	۴۶,۴۷۱	۷۲/۸
۱۱۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه حفظ نظم و امنیت داخل و خارج شهرها	۶,۰۰۰	۴۸,۸۴۸	۲۷,۱۵۹	۲۳,۱۵۹	۰	۵۴,۸۴۸	۶۰/۵
۱۶۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات درمانی	۰	۵۴,۱۷۰	۳۰,۱۱۹	۳۰,۱۱۹	۰	۵۴,۱۷۰	۵۵/۶



کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه سامان دهی امور جوانان	۱۷,۶۱۱	۲۲,۴۲۹	۱۲,۴۷۱	۳۰,۰۸۲	۰	۴۰,۰۴۰	۷۵/۱
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۱۲,۹۲۲	۲۵,۲۰۰	۱۴,۰۱۱	۲۶,۹۳۳	۵,۱۰۰	۴۳,۲۲۲	۶۲/۳
۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰	برنامه بررسی، کنترل و پایش بیماری های واگیر و قرنطینه ای دام، طیور و آبزیان	۱۷,۶۷۱	۱۶,۵۲۱	۹,۱۸۶	۲۶,۸۵۶	۷۸,۵۶۴	۱۱۲,۷۵۵	۲۳/۸
۱۳۰۶۰۳۳۰۰۰	برنامه تثبیت شن های روان و مقابله با بیابان زدایی	۱۹,۷۱۹	۱۲,۰۲۰	۶,۶۸۳	۲۶,۴۰۲	۸۳,۲۷۰	۱۱۵,۰۰۹	۲۳/۰
۱۷۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه ای	۲۲,۶۲۶	۵,۷۷۹	۳,۲۱۳	۲۵,۸۳۹	۱۴,۶۹۵	۴۳,۱۰۰	۶۰/۰
۱۶۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارتقای سلامت خون و فراورده های خونی	۲۳,۱۲۳	۴,۴۰۰	۲,۴۴۶	۲۵,۵۶۹	۰	۲۷,۵۲۳	۹۲/۹
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه توسعه دولت الکترونیک	۱۶,۲۸۵	۷,۱۰۰	۳,۹۴۸	۲۰,۲۳۳	۱۱,۷۷۰	۳۵,۱۵۵	۵۷/۶
۱۶۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت روستایی	۱,۲۹۸	۳۳,۳۴۵	۱۸,۵۴۰	۱۹,۸۲۸	۰	۳۴,۶۴۳	۵۷/۳
۱۷۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان ها، اماکن و ماشین آلات	۶,۰۰۰	۲۴,۵۳۰	۱۳,۶۳۹	۱۹,۶۳۹	۰	۳۰,۵۳۰	۶۴/۳
۱۳۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی و اقلیم شناسی	۹,۹۸۳	۱۱,۰۸۰	۶,۱۶۰	۱۶,۱۴۳	۳۷,۵۹۰	۵۸,۶۵۳	۲۷/۵
۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره برداران	۱۲,۲۸۶	۶,۴۰۶	۳,۵۶۲	۱۵,۸۴۸	۱۷,۷۴۳	۳۶,۴۳۵	۴۳/۵
۱۶۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات فوریت های پزشکی پیش بیمارستانی	۰	۲۷,۰۰۰	۱۵,۰۱۲	۱۵,۰۱۲	۰	۲۷,۰۰۰	۵۵/۶
۱۴۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه پایش و مدیریت آلاینده ها	۱,۹۰۱	۲۲,۶۵۰	۱۲,۵۹۳	۱۴,۴۹۵	۱۹,۳۷۷	۴۳,۹۲۸	۳۳/۰
۱۳۰۶۰۳۱۰۰۰	برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری های گیاهی و علف های هرز	۱۰,۳۱۰	۷,۴۰۰	۴,۱۱۴	۱۴,۴۲۴	۳۶,۱۰۰	۵۳,۸۱۰	۲۶/۸
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی	۵,۷۷۸	۱۳,۳۰۰	۷,۳۹۵	۱۳,۱۷۳	۱,۲۰۰	۲۰,۲۷۸	۶۵/۰
۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه سامان دهی عشایر	۶,۰۴۶	۷,۸۳۶	۴,۳۵۷	۱۰,۴۰۳	۰	۱۳,۸۸۲	۷۴/۹
۱۳۰۶۰۰۳۰۰۰	برنامه احیا، توسعه و بهره برداری اصولی از مراتع کشور	۷,۶۰۲	۴,۲۵۰	۲,۳۶۳	۹,۹۶۵	۶۷,۸۷۸	۷۹,۷۳۰	۱۲/۵
۱۲۰۱۰۰۴۰۰۰	برنامه اظهار نظر پزشکی قانونی	۹,۷۶۴	۳۰۰	۱۶۷	۹,۹۳۱	۰	۱۰,۰۶۴	۹۸/۷
۱۸۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کار و دانش	۷,۳۳۱	۴,۲۶۵	۲,۳۷۱	۹,۷۰۲	۰	۱۱,۵۹۶	۸۳/۷
۱۹۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر و روانگردان	۹,۱۳۱	۲۰۰	۱۱۱	۹,۲۴۲	۰	۹,۳۳۱	۹۹/۰
۱۸۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه آموزش استثنائی	۶,۸۹۵	۲,۹۹۴	۱,۶۶۵	۸,۵۶۰	۰	۹,۸۸۹	۸۶/۶
۱۳۰۷۰۰۵۰۰۰	برنامه مهندسی رودخانه ها و سواحل	۳,۳۲۶	۴,۲۵۰	۲,۳۶۳	۵,۶۸۹	۰	۷,۵۷۶	۷۵/۱
۱۷۰۱۰۱۰۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقای فعالیت های فرهنگی - دینی مساجد	۴۹۷	۴,۰۰۸	۲,۲۲۸	۲,۷۲۵	۰	۴,۵۰۵	۶۰/۵
۱۳۰۶۰۰۸۰۰۰	برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی	۱,۰۹۲	۱,۱۰۰	۶۱۲	۱,۷۰۴	۴,۳۸۸	۶,۵۸۰	۲۵/۹
۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۵۵۶	۱,۵۵۶	۱,۰۰۰	۳,۰۰۰	۵۱/۹

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۶۰۲۹۰۰۰	برنامه واگذاری و سامان‌دهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۸۸۶	۷۵۰	۴۱۷	۱,۳۰۳	۲,۴۱۶	۴,۰۵۲	۳۲/۲
۱۳۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی	۰	۲,۰۰۰	۱,۱۱۲	۱,۱۱۲	۰	۲,۰۰۰	۵۵/۶
۱۷۰۳۰۴۱۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۲۰۰	۱,۵۰۰	۸۳۴	۱,۰۳۴	۰	۱,۷۰۰	۶۰/۸
۱۸۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰	۸۵۰	۴۷۳	۴۷۳	۰	۸۵۰	۵۵/۶
<b>کل استان</b>		<b>۱۴,۸۴۵,۱۳۳</b>	<b>۷,۴۱۵,۰۳۰</b>	<b>۴,۱۲۲,۷۵۷</b>	<b>۱۸,۹۶۷,۸۹۰</b>	<b>۱۰,۹۲۰,۱۸۷</b>	<b>۳۳,۱۸۰,۳۵۰</b>	<b>۵۷/۲</b>

\* براساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵/۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده براساس این ضریب برآورد شده است.

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.



## منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی کل کشور.
۲. مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
۳. فصیحی، حمید. «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای سامان‌دهی»، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری، ۱۴۰۰.